

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

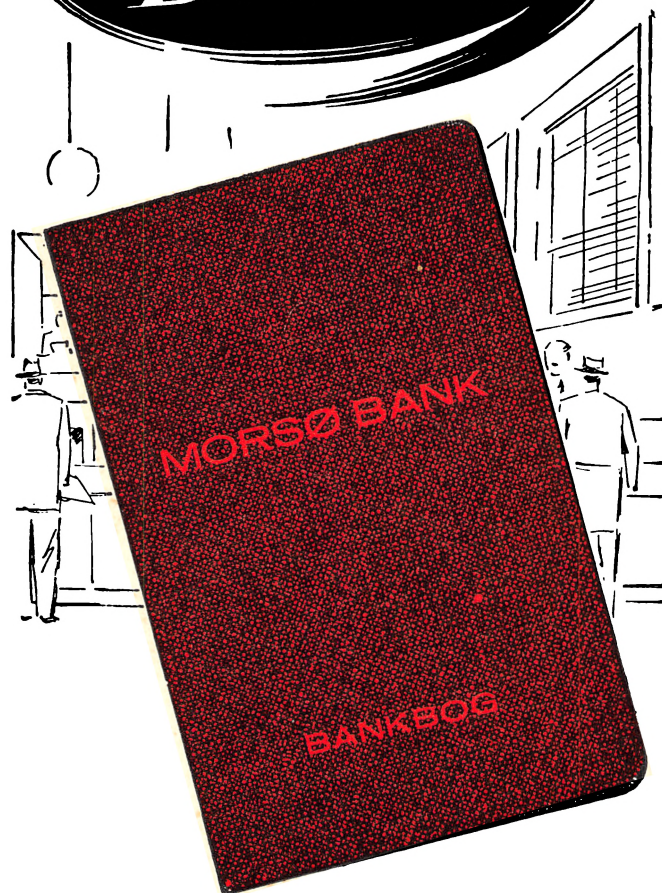

1964

JUL PÅ MORS

♠

*En bog
De bærer*

MORSØ BANK

Telefon 21400*

Filialer: Glyngøre, Karby, Sundby og Ø. Assels

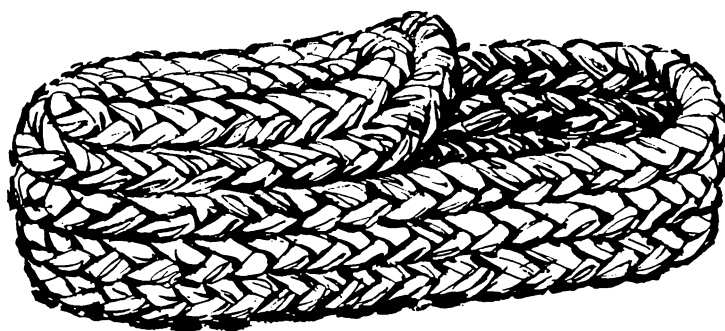
1904 Landbrugs- maskiner i 60 år 1964

Vilsgaards Maskinfabrik

aut. Fordson Forhandler

REDSTED MORS - TLF. Ø. HVIDBJERG (077-83111) 200 og 201

Kryber De i sivsko? Det er ikke hyggeligt, hvis dagligstuen er kold som en iskagebod - og hænderne sorte som en kullempers. Tal hellere oliefyr og levering af renlig og pålidelig fyringsolie med os.

BP MORSØ DEPOT

GUNNAR MARK

Ø. Jølby, telefon 305

Morslans
Historiske M
1780 Nykøbing

◆
FORNUFTIGE

Julegaveidéer

Kæmpeudvalg i prima knækfri
voksduge
samt alt i plasticduge

Skumgummisæder m./u. betræk

Forliggere - Løbere - Kamin-
tæpper i ren uld

Stort udvalg i
kunstner-
og hobby-
artikler

Alt i linoleum og vinylfilt, såvel
i tæpper som i metermål

Gulvbelægning

Vi kommer over hele øen og
giver gerne tilbud uden
forbindende

MORSØ FARVEMØLLE

Telefon 2 03 62

Indhold

Julen og ordet. <i>P. Brogaard Andersen</i> ..	4
»Ønskeseddel«. <i>Tbs. Have</i>	9
Sporten i gamle dage. <i>Frode Andersen</i>	11
Moa, moa, fortælling af <i>Oliver Hansen</i>	29
Landsbykirker på Mors. <i>R. Skriver</i>	33
Dansk jul. — Novelle af <i>Morten Wiberg</i>	40
Den gamle Bio. <i>Karen Møller</i>	48
<i>Chr. Søndergaard</i> , Drag- strup, fortæller	51
Tanker fa Ywl	55
Anlægget i V. Jølby, <i>Kr. Kristensen</i>	57
Jul på Kampholm. <i>Morten Korch</i>	60
Hanklit. <i>P. Bancke</i>	67
Moleret på Mors. <i>A. Gram</i>	70
Børnenes side	72
Udgiver: <i>Nykøbing Cricket Club</i> og <i>KFUM</i> .	
Redaktion: <i>Holck Andersen</i> og <i>P. Maaetoft</i> .	
Tryk: <i>Morsø Bogtrykkeri</i> .	

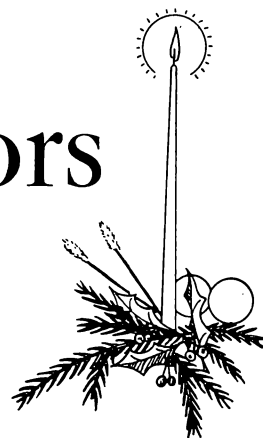
Forsidetegning: *Frøsløv Kirke*

Pris kr. 5,85

...jul på Mors

1964

Glade jul, dejlige jul,
engle dale ned i skjul!
Hid de flyver med paradis-grønt,
hvor de ser, hvad for Gud er kønt,
lønlig iblandt os de går.

Tiden før jul er advent — forventningens tid. Børn og voksne har travlt med forberedelsen til jul.

Juleudstilling, julekalendere, adventskeranse m. v. er med til at skabe julen for os, julen, som jo dog er noget mere og større end alt det ydre.

Jul på Mors vil også gerne i år være med til at bringe hilsen til alle på Mors — ja til morsingboer over den ganske jord.

Tak til alle, der har hjulpet os med annoncer, fortællinger, beretninger m. v. Meget skulle måske have været anderledes — derfor vil vi gerne også sige tak for ethvert bidrag til »Jul på Mors 1965«.

Send Jul på Mors som en julehilsen til slægt og venner. Heftet kan købes i kioskerne og hos boghandlerne.

PRÆMIEKONKURRENCEN: *Spil og vind*

I hele og halve sider annoncer findes et af disse fire tegn: ♣ ♠ ♥ ♦ Hvor mange af hver er der i hele heftet. Kig bladet omhyggeligt igennem og skriv antallet på et brev-kort, som sendes til: Jul på Mors, Nykøbing Mors, senest 9. januar 1965. Først udtrukne rigtige løsninger får 1. præmien 25 kr., 2. præmien 15 kr. og 3. præmien 10 kr. — Gevinsterne sendes direkte til vinderne.

Sparebudene fra

Sparekassen på Lilletorv

kommer over hele byen

- ★ *Mærkerne kan De købe hos sparebudet, der henvender sig hjemme hos Dem*
- ★ *De kan købe mærker fra 1 kr. og opæfter*
- ★ *Mærkerne kan udbetales når som helst*
- ★ *De får renter af Deres penge, når mærkerne indsættes på sparekassebog*
- ★ *De har ingen omkostninger ved sparemærkesystemet, da sparekassen afholder alle udgifter til bud, sparehefter m. m.*

Julen og ordet

Af sognepræst

*P. Brogaard
Andersen*

Nu skal vi igen opleve en juleaften med dens overraskelser. Men ikke blot juleaftenens overraskelser skal vi opleve, men selve juleaften – det, der går igen fra jul til jul, det, vi er kendt med, fordi vi har oplevet en juleaften før. Det er ikke den første juleaften. Der er gået nogle forud. Og af disse har vi lært at forme vores. Altså også den aften, vi – hvis det skal gå efter vore planer – kommer til at opleve igen. Og denne aften må der ikke laves om på. Den skal formes, som den altid har været. Vi er konservative med denne aften. Den skal have et ganske bestemt forløb, ellers kan vi ikke rigtig opleve den, ellers kommer der ikke det rigtige liv over den. Der skal være noget ved denne aften. Det kræver vi. Denne aften venter vi, der skal komme noget, der ikke er vort eget, ind over os. Denne aften slår vort eget ikke til. Da er det dejligt i Guds ord at møde hyrder, der hører englestemmer om eder er idag –. Denne aften tror vi på engle. Da lever de med os. Da er det gode på første parket i vort liv. Det er sådan en »slags evangelium for en aften«. Da er vi med hyrder indenfor i Betlehem-stalden hos barnet, dets far og mor. Denne aften skal det risle i vore hjerter af lovsangstoner. Denne aften er Himlen nær. Ingen skal vove at påstå noget andet. Der er nok heller ikke mange, der gør det. Den har sit eget særpræg. Det er en hellig aften. Den aften gør man ikke det, man gør andre aftener. Hvis vi da ikke lige er kommet dertil, at vi har gjort den til en nisseaften – nissen med din julegrød, og alt det dér –. Sådan en hedensk aften. Det var jo netop dette, den lille italiener blev spurgt om i dansk fjernsyn forledent år. »Tror du ikke på nisseland?« Det var en af vore fjernsynsfolk, der spurgte den lille italiener, om man ikke i Italien tror på nisser. »Nej,« svarede han, »vi tror mere på det lille Jesusbarn. Vi lever mere i tro på ham end på nisser. Vi tror, der er mere liv i ham, end der er i nisser.« Det

var mærkeligt – eller måske naturligt dansk – at høre, hvordan denne fjernsynsmand begyndte at hakke i det. Han skulle jo videre med sin julesnak uden om barnet fra Betlehem, og så kan man godt komme til at snuble over sine egne ord. Han var jo et sølle pjok, der ikke turde stå ved overfor en lille italiener, at han også bar kristent navn på grund af barnet – og netop barnet Jesus. Men det er Bibelens ord, at mange skal snuble over Jesus-navnet, eller som der står: han kom til sit eget, men hans egne tog ikke imod.

Men ikke juleaften. Da skal der være fred omkring barnet. Da skal der være tro omkring hyrdernes vandring mod Betlehem. Da skal der være godhed mellem mennesker. Da er der noget, der forener. Ikke fordi jeg har det forenende i mig selv, nej, det kommer ude fra – fra engle – fra barnet – fra Guds ord juleaften. Juleaften er en hellig aften. Ikke sandt? Da kan jeg tilgive enhver og bede om tilgivelse? Juleaften er noget for sig. Hvorfor er den det? Jo, det kan skyldes mange sære ting, der intet har med en kristen jul at skaffe. Sådant plejer det at være – alt det ydre, det, som ethvert menneske kan skjule sig i eller bagved også op imod julen eller i julen. Du kan gemme dig i travlheden, skønt du véd, at adventstiden er din forberedelsestid til at møde din Gud. Du véd godt, at sjælen skal have ro for at møde Gud, for at ordet fra Himlen om den enbårne søns komme til jord kan blive til liv og lys igennem de år, der bliver dig givet. Du kan gemme dig i travlheden, men du kan også putte dig bag støjende musik. Sjælen kan under støjende musik holdes nede i det dybeste mørke. Den kan vænnes til at glemme Gud. Den kan trampes ihjel af det, der er lokkemad i den verden, vi lever i. Men inden den dør den åndelige død, kan den ud af mørket skringe efter rindende vand, efter liv, efter lys, efter Guds ord, efter at hvile i Gud. Det kan sjælen gøre i advent og juleaften, som om den i almindelighed bliver trampet på af det, vi omgiver den med. Sjælen kan drukne i vor egen jul. Den kan holdes nede i det dybeste mørke ved juletræ, ved julelys, ved julegaver, ved julestemning og julehygge. Den kan holdes nede i det dybeste mørke af det, der ligger snublende nær det egentlige i julen. Det, der synes at være julens egentlige karakter, kan være juleevangeliets værste fjende, fordi det kan indtage evangeliets – Guds ords – plads. Ligesom et barn kan vokse sig bort fra forældrene, kan vores jul og det indhold, vi giver den, vokse sig bort fra selve julen, skønt det alt sammen har sin rod i evangeliet om Jesus fra Nazaret, der blev født i Betlehem som Guds søn af fattige forældre.

Prøv at stille jer selv følgende spørgsmål: »Hvor meget vil den jul, vi oplever – den jul, vort folk oplever – tabe af sit indhold, om barnefødslen i

- hele familiens store juleønske

en

GRUNDIG

båndoptager

som kan optage

Deres dejlige

jul, og bagefter

kan far bruge

den til korre-

spondance, mø-

der, diktat af breve, festtaler o.s.v. . . . Og

Hans og Grethe kan bruge den til lektier,

dansemusik, foredrag, uddannelse o.s.v.

MORSØ
Fjernsyn

Aagade

Nykøbing Mors

Tlf. 2 04 23

rullevask

tørvask

vådvask

**rekord
VASK**

Nykøbing Mors, tlf. 2 11 18

Rigtige ØNSKEGAVER fra DAMSGAARD

Stræk Nylon til børn, blå, brune
fra **24,85**

Smarte, sorte **Dame Stræk-Nylon**
Str. 40-42-44-46, par **42,85**

Mønstrede Nylon **Værtindeforklæ-**
der stk. **1,98**
— det er ingen trykfejl, prisen er så lav!

Masser af **imit. skindhandsker** m. foer
Til damer fra **5,95**
Til børn fra **6,85**
Til herrer fra **7,85**

Dejlige svære **Crepe Nylon Dame-**
strømper 2x40, II sort., par .. **6,85**
Det er ca. 4,00 kr. under prisen.

Terylene gardin 150 cm bredt, i et
virkeligt flot mønster, mtr. **6,85**

Strygefri børnepy $\frac{3}{4}$ ærmer, $\frac{3}{4}$ ben,
str. 4-6-8-10-12 år, f. eks. str. 6 **9,85**

Et fint lille »**Damesæt**«. Pige under-
trøje m. coul. kant og trusser. Helt sæt
fra **7,85**

Højmoderne **vindjakker med foer**.
Den mindste str. **14,85**

Stort udvalg i flotte **dametørklæder**,
mange dejlige farver og mønstre, og til
priser, der er mindre end De tror.

Ved De, at vi har flotte **Stola** i virke-
lig fine ting — vi har dem fra **19,85**

Dejlige uldne **Herretørklæder**,
stk. **9,85**

Børnetørklæder fra **1,98**

Smarte **DAMEHUER** i højmoderne
faconer.

Vi har et kolossalt stort udvalg i
Børnehuer og til alle aldre. Der er
huer fra **4,85**

Huer og tørklæder i dralon,
sæt **9,85**

Nylonkitler i en ordentlig kvalitet,
str. 38-40-42-44-46, stk. **29,85**

Skønne **strikvarer**. Masser af fine
farver, Jumper, Golfer, Golfersæt til
børn og voksne.

Feston skorter, alle str. fra ... **6,85**

♣ *Det er kun et lille udpluk af de mange
mange gaveidéer, som De så nemt finder hos*

DAMSGAARD

Drik homogeniseret sødmælk ♦ fra

Mejeriet Engholm

NYKØBING MORS . TELEFON 20537

Betlehem – om ordet, der blev kød og tog bolig iblandt os – ikke blev fortalt og troet denne aften. Måske er der mange i vort folk, der vil sige: »Julen vil intet tabe derved. For vi har skåret det bort. Det er fjernet. Hvad er der sket? Der er sket dette, at de

børn, der er født og døbt i mødet med Guds levende ord om »Eder er idag en frelser født«, har vokset sig selvstændige og har frigjort sig fra kristentroens levende og dybe indhold. De mener at kunne stå alene. Julegaverne kan stå alene uden julens gave – vor Herre Jesus. – Juletræet kan stå rundt om i det danske folks hjem uden tanke om, at det er symbol på livets træ, der bærer stjernen, der kender vejen til »Eder er idag en frelser født«. Ja, ikke blot det, men bærer det lys, der har sin rod i Johannes evangeliets juleberetning om ordet – om Jesus – om det ord, der siger, »i det var liv, og livet var menneskenes lys«.

Har vore juletraditioner gjort sig selvstændige? Har de løsrevet sig fra julens forjættelsesrige og frelsende budskab? De har alle deres liv ud af juleevangeliet. De er født i mødet med julens budskab om Gud, der giver fortabte en frelser. Vi giver julegave, fordi vi i troen på Jesus mødte julens gave fra vor far i det høje.

Af glæde og taknemlighed derfor vil vi gerne give andre del i vor glæde. Derfor julegaverne. Vi burde nok ikke sende julegaver til hinanden uden at skrive på pakkerne: »Eder er idag en frelser født.« Hvorfor det? Fordi der er en sjæl, i det dybeste mørke, der skriger efter rindende vand, efter liv, efter lys, efter frelse. Dersom ikke vore sjæle får lov til at høre, af hvilken grund lyset på træet rundt om i vore hjem er tændt, tramper vi på vore sjæle med noget af det, der ligger snublende nær op af det sande lys, det lys, der oplyser hvert menneske, det lys, der er kommet til verden. Du kan ikke hol-

de din sjæls higen efter Gud tilbage en juleaften. Den vil skrike efter levende vand, (som vi kan læse om det i Johannes evangeliet, kap. 4), efter liv, efter lys, efter ordet om Jesus som frelser. Du kan spise din sjæl af med det ydre i julen, men så tramper du på den, så knuser du dens længsel, dens søgen efter fred, dens skrig efter nåde i stedet for dom og død.

Det menneske, der ikke kender kraften i Guds ord, har ikke åbnet sig og hører derfor den verden til, der ikke kender den korsfæstede Jesus Kristus. Det kan godt være de døbte. For det kan ovenikøbet være Jesu egne. Men det er dem iblandt hans egne børn, der ikke i tro tager imod ham. Vi må ikke glemme denne side af juleevangeliet, at mennesker uden tro ikke tager imod frelsen i Jesus Kristus. Måske kan netop dette bevirke, at jeg åbner mig for ordet, at jeg giver min sjæl lov til at skrike efter liv, lys og hvile i ordet om Jesus Kristus. Lad os være stille og lade Helligånden bære Guds ord ind i vore hjerter. Lad os give lyset fra det høje lov til at bære ordet ind i vore sind.

Hvad er så ordet? Ordet – det er Jesus. Det er ham fra først til sidst. Det er lig med Jesus. Det er lig med ham som barn i krybben. Du kan tage alt det frem, du kan huske af og om vor Herre Jesus. Hans møde med syndere på jord, og så kan du sætte det hele lig med ordet – Guds ord. Du kan tage nadverbordet skærtorsdag, korsfæstelsen langfredag og opstandelsen påskemorgen og sætte det hele lig med ordet. Så finder sjælen ro og hvile. Og det er Jesus. Ordet er Jesus. Det er det, hvori der er liv og lys. Evtigt liv og evtigt lys. Lad dette forene sig i vores advent og jul. Gud velsigner enhver til at leve under ordet.

Sejerslev præstegaard. P. Brogaard Andersen.

AKSEL ERIKSEN

»BANGS GAARD«

Nykøbing Mors . Telefon 20093

Alt i specialiteter

Køb af brændsel - *en tillidssag*
også når det gælder fyringsolie

Brændselsforeningen

Telefon 2 02 18 . Nykøbing Mors

*Lad os klare julebagningen
for Dem*

Vore specialiteter
i småkager ♦ og
brune kager an-
befales. Vore for-
handlere modta-
ger gerne Deres
bestilling.

Andelsbageriet . Nykøbing M.

NYKØBING PÅ MORS

Tegning fra ca. 1885 af Milton Jensen

„Ønskeseddel“

Af Thomas Have

Jeg har fået en opfordring til at yde et bidrag til »Jul på Mors« uden at få opgivet noget bestemt emne, så de efterfølgende linier kan måske komme til at gå under overskriften »ønskeseddel«.

Jeg læste forleden en artikel af Charles Gandrup om Mors i gamle dage, hvor Nykøbing skildres »som en lille, venlig, lokkende oase midt i de noget tarvelige og ensformige omgivelser. Byen har hidtil, (det var, før jernbanen kom til Mors), ligget borte fra kulturens hovedveje med langsomme og dårlige forbindelsesmidler og levet sit eget stille, beskedne liv og ikke været nødt til at poussere sig frem.«

Efter at have læst disse linier, der er skrevet om Mors og Nykøbing for vel mere end 100 år siden, så gør man sig uvægerligt visse tanker om, hvorledes denne oase kan udvikle sig i vor moderne tid uden *endnu* at have fået gode forbindelsesveje med det øvrige land.

Vi erkender vist alle, at gode forbindelser til det øvrige land og nær tilknytning til hovedvejene er en livsbetingelse for, at vi med vor placering på en ø i det nordvestlige Danmark skal kunne gøre os håb om at nå samme stadi i beskæftigelsesmæssig og økonomisk henseende som det øvrige land.

I sommer kunne vi fejre 25 års dagen for Vildsundbroens indvielse, og det leder naturligt tanken hen på spørgsmålet om Sallingsundbroen. Vi føler, at denne bro må være en naturlig fortsættelse af den forbindelse, vi fik ved bagdøren. En bro mellem Mors og Salling er det manglende led i den nordjyske fugleflugtslinie fra den nye havn i Hanstholm over Thisted, Nykøbing, Skive, Viborg og til Aarhus.

Efter 25 års ihærdigt arbejde for at få denne broforbindelse, så er der for mig ingen tvivl om, at broen nu snart vil kunne blive en kendsgerning. Spørgsmålet om, hvorledes problemerne ved Thyborøn skal ordnes, bør ikke længere kunne forsinke afgørelsen om bygningen af en Sallingsundbro.

Men bygningen af broen vil ikke i sig selv være i stand til at løse de problemer, vi har at kæmpe med på Mors.

Vi må notere som en kendsgerning, at Thisted amt befolkningsmæssigt er i stagnation. Det er et af de problemer, som planlæggerne har at slås med her i amtet.

En opgørelse fornylig viste, at indbyggertallet på Mors er faldet med over 500 på fire år, det er vel særligt ungdommen, der forsvinder, og det skaber øgede problemer, idet det har medført en stigning i befolkningens gennemsnitsalder, således at en væsentlig del af befolkningen ligger ud over de produktive aldersklasser, og heri finder vi også en af årsagerne til den lave gennemsnitsindtægt på øen som helhed.

Der er både i Nykøbing og ude på Mors betydelige virksomheder og dygtige industridrivende og forretningsfolk, men det er ikke lykkedes at skabe så gode forhold, at befolkningen har kunnet fastholdes.

Man kan så spørge, om vi har nogen mulighed for at ændre på disse forhold? Det mener jeg afgjort, vi har.

Det er ofte blevet fremholdt, at blot vi fik denne broforbindelse, så ville resten af vore problemer løse sig af sig selv. Det er efter min opfattelse en

BLIKKENSLAGERARBEJDE

*vand - gas
sanitet
centralvarme*

Chr. Pedersen & Sønner

Algade 20 . Nykøbing M. . Telf. 20129

De kører bedst på en

Hamlet cykle

De får den hos

Chr. Pedersen & Sønner

Central Cykleforretning

Algade 20 . Nykøbing M. . Tlf 20129

SIG

GLÆDELIG JUL

MED

Blomster

FRA

M. N. Overgaard
Handelsgartneri

TELEFON: Udsalg 2 00 34, gartneri 2 00 29

- til julebordet

Stort udvalg af okse-,
kalve- og flæskesteg.
Alt i hjemmelavet pålæg
samt gæs, kalkuner,
duer og høns.

SUHL

Aagades Slagterforretning

TELF. 2 02 58

farlig tankegang. Jeg tror, vi må bruge den tid, der vil gå, inden vi forhåbentlig i 1970 kan køre over broen, til en yderligere indsats for at understøtte de bestræbelser, der gøres, bl. a. gennem Morsø Erhvervsråd, for at skaffe nye virksomheder til øen. Sideløbende hermed må det naturligvis være en selvfølge, at der skabes de bedst tænkelige forhold for udbygningen af vore eksisterende erhvervsaktiviteter både indenfor handel og industri.

Turistarbejdet, som gennem årene med stor dygtighed har været med til at gøre Mors kendt over det ganske land og langt uden for landets grænser, må yderligere udbygges og styrkes, også økonomisk.

Vi må være aktive deltagere i den regionsplanlægning, der foregår for Nordjylland, og som tager sigte på at søge afvandringen hæmmet ved at skabe de bedst mulige levevilkår indenfor regionen.

De overvejelser, der er påbegyndt vedrørende den fremtidige kommunestruktur, må fortsættes og bringes til løsning. Spørgsmålet, om vi fremtidigt skal have fem, fire, tre eller måske kun én kommune på Mors, må klares, idet vi også i fremtiden må søge at løse de fælleskommunale opgaver på lignende måde, som vi har løst sygehus- og plejehjemproblemet. Der er andre betydelige problemer, vi skal løse i fællesskab på Mors. Jeg tænker særligt på skoleforhold, veje, trafik- og forsyningsanlæg.

Der kunne måske være grund til at nævne endnu flere problemer, som jeg kunne ønske løst i samarbejde mellem land og by, men lad mig slutte med ønsket om en glædelig jul og et godt nytår i håbet om, at vi i mere end en forstand må være med til at bygge bro på Mors.

Ths. Have.

morsø bogtrykkeri

NIELSEN & NYBORG

Havnegade 11, Nykøbing Mors, telefon 2 00 28

Hold Dem til **VOLVO**

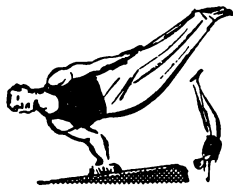
den holder til Dem

Henning Dahl Pedersen

aut. Volvo forhandler
Vesterbro, Nykøbing Mors
Telefon 21688 og 21095

SPORTEN

i gamle dage

Af
FRODE ANDERSEN

Man har bedt mig fortælle lidt om sporten i Nykøbing i »gamle dage«. Jeg efterkommer med glæde denne opfordring fra »Jul på Mors« og fortæller lidt om sporten fra mine drengeår, til jeg rejste fra Mors i 1920.

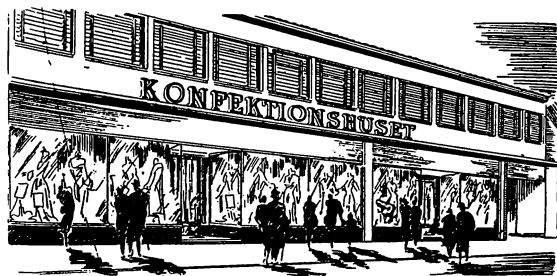
Gymnastik.

Den første gymnastikforening i Nykøbing blev stiftet den dag, jeg blev født – den 4. oktober 1892 – så vi er nøjagtig lige gamle. Jeg var 16 år, inden jeg begyndte på gymnastikken, da jeg kun havde gymnastik det sidste halve år, jeg gik i skole, og ikke kunne lave hverken hoved- eller kraftspring. Jeg syntes derfor ikke, at jeg havde nogen ret til at gå til gymnastik, men jeg var ofte i Håndværkerforeningen for at se, når der var konkurrencer med andre byer. Nykøbing var højt oppe på ranglisten i gymnastik, takket være politibetjent Krogsgaard (Sata gale), der var en dygtig gymnastiklærer.

Dragten i gamle dage var: hvid trøje med blå kanter og en due på brystet, broderet med blåt garn, korte, hvide benklæder og blå strømper, og de dygtigste gymnaster havde medailler på brystet, når de gjorde gymnastik. Dem var jeg særligt duperet af, og min skuffelse var stor, da en af dem med medaillerne på brystet rev stangen ned i højdespring ved en konkurrence med Skive – og Nykøbing tabte.

De bedste gymnaster den gang var Hans Sørensen (gartner), Poul Hvid, Søren Larsen (Slup), Christian Pedersen (vandmand), Christian Jensen (Grejs) og Fritz Persson. De blev senere afløst af Ingvar Hvid.

I 1909 startede vi en gymnastikforening indenfor Afholdsforeningen, og jeg blev dens første formand. Poul og Ingvar Hvids fader og onkel, der var ivrige afholdsmænd, lavede en ny barre til os, og andre rekvisitter fik vi også anskaffet, og da jeg nu var begyndt, meldte jeg mig også ind i den »rigtige« gymnastikforening. Det blev til træning fire gange om ugen, så da sæsonen sluttede, havde jeg

I Deres specialforretning finder De et stort udvalg i modestrik, slacks, bluser, nederdele, korsetering, kjoler og frakker fra teen-age til frue.

♥ Modellen er en af de mange ELSON kjoler, som vi har ene-forhandling af. Stoffet er engelsk knipling.

Fås i flere farver, kun . . . **188,-**
Brocade kjoler fra **98,-**

Vi mødes i -

Konfektionshuset

DERES SPECIALFORRETNING

Nykøbing Mors . Telf. (077) 21212 (to tolvete)

lært både hoved-, kraft- og flyvespring, og allerede året efter var jeg med på konkurrenceholdet i Esbjerg.

Som drenge sprang vi meget buk over sildekasser, som vi »lånte« af fiskehandler Taabbel uden hans vidende, når de blev læsset af godsvognene på pladsen ved godspakhuset. Vi stablede kasserne ovenpå hinanden og brugte en kasse som springbræt, og det var en god højde, vi kom op i, men der gik adskillige »springbrætter« i løbet.

Da sæsonen i gymnastikforeningen var forbi, holdt vi opvisning med præmier til de bedste. Ingvard Hvid fik første præmie, og snedker Hans Nielsen (Glade Hans) fik anden præmie, og jeg trak lod med Christian Iversen (også cigarmagerlærling) om tredje præmie. Han vandt, men næste år var jeg nået op på anden pladsen efter Ingvard Hvid.

Fra den tid, da jeg begyndte i gymnastikforeningen, husker jeg Ingvard Poulsen, senere forretningsfører for »Folkebladet«, skomager Kondrup fra Randers, som rejste kort efter, kommis Laurits Thomsen, barber Odgaard, murer Jens Østergaard, tømrer Niels Christensen (Post), Olrik Jensen, smed Peter Terkildsen, maskinlærling Rudolf Pedersen og kommislærling Carl Madsen, snedker Hans Nielsen, smed Valdemar Simonsen m.fl.

I 1913, lige før jeg blev soldat, var vi med i Ski-

ve og havde da et meget stærkt hold, der bestod af August Odgaard, Haarbo, Galatius, brødrene Hvid, Hans Nielsen, Peter Terkildsen, Laurits Thomsen, Carl Fritz Sørensen og jeg.

Vi sejrede over Skive, som også var gode. Der var megen diskussion om resultatet bagefter, men det endte dog i al fordragelighed til sidst. Ved sådanne konkurrencer var der udsat to præmier til de to bedste gymnaster af hvert hold. Hos os blev det Ingvard Hvid, første præmie, og Poul Hvid, anden præmie.

Gymnastikken ude omkring på Mors har altid haft en fremtrædende plads indenfor De danske Gymnastik- og Skytteforeninger. Et hold fra Mors besatte, så vidt jeg husker, første pladsen et år til landsstævnet.

I 1912 arbejdede jeg i Aalborg, og der skulle være Olympiske lege i Stockholm. Der skulle sendes et hold gymnaster på 2-300 mand derop, og en gymnastikinspektør rejste landet rundt og udtog gymnaster til denne tur. Vi var seks mand i Aalborg Gymnastikforening, der blev udtaget. Jeg kom ikke med, fordi jeg rejste til Hamborg. På Mors var der udtaget en del, som fik denne minderige tur med. Jeg ærgrede mig også bagefter over, at jeg ikke ventede og tog turen med.

Fra efteråret 1914 til sommeren 1915 var 12. ba-

Græstrø

Plænegræstrø

Kløverfrø

Roefrø

taillon, som jeg tilhørte, stationeret i Hobro, og vi dannede et soldater-gymnastikhold, hvoraf de fleste var fra Mors, og deltog i amsopvisning og var det bedste hold, der deltog. Først på sommeren blev jeg udkommanderet til Aalborg igen og var med på et udvalgt hold af delingsførere. Det var gode gymnaster, der var uddannet til gymnastiklærere, (jeg var ikke delingsfører), som skulle give opvisning i Hjørring til dyrskuet dér. Vi trænede nogle gange sammen på Vrå højskole og fik efter opvisningen en meget fin kritik i de vendsysselske aviser. Jeg spillede også fodbold og cricket i Aalborg og var med til at vinde Jyllandsmesterskabet i cricket 1915.

1919 var det sidste år, jeg deltog i idræt for Nykøbing, og vi sejrede både over Thisted og Skive i gymnastik.

Kricket.

Når jeg skal skrive om cricket, vil jeg gå ud fra digtet, som nu afdøde viceborgmester Ole Pedersen skrev til Nykøbing Cricket Clubs indvielse af deres nye klubhus den 1. december 1962: »Den bette skov«.

»Den bette skov« lå dér, hvor nu M. C. Holms stiftelse ligger. Det var en gammel skov med høje træer med brede gange imellem. Disse gange blev brugt til pitch, når vi drenge spillede cricketkampe.

Der har stået mange drabelige kampe mellem drenge fra de forskellige gader og bydele. Boldtræerne og gærdepindene var noget selvgjort, og boldene var klude omviklet med sejlgarn. Senere fik vi gummibolde, det vi kaldte gasbolde, og nu senere massive gummibolde. Det kunne ske, at man slog sig selv ud, hvis man slog en bold mod et af træerne, og den røg tilbage i ens eget gærde. Så var man ude, dersom man var kommet udenfor slaggrænsen.

Omkring årene 1904-08 var der en cricketklub, som jeg mener hed »Olympia«, og desuden en oldboys forening samt en lærlingeklub, så der var stor interesse for cricket. Der blev spillet ude ved stranden, hvor stadion nu ligger, men pladsen var meget mindre, og omklædningen foregik inde i skoven. Noget klubhus var der ikke, og bolden blev tit slået ind mellem træerne. Så skulle man råbe: »Død bold«. Det var 6 points. Ellers havde man lov til at løbe alle de points, man kunne, indtil bolden blev fundet. De kendteste spillere fra dengang var kommis Alexander Møller og former, senere røgemester, Johan Nielsen, hans broder, cigarmager Elsenius Nielsen, cigarmagerne Jensenius Mortensen, Christian Jensen (Grejs), Søren Hansen og cigarsorterer Rasmussen, maler Peter Hansen og gartner Hans Sørensen, der tillige var en fin gymnast og fodboldspiller (målmand). Senere kom smed Valdemar Si-

Vi er leveringsdygtige

i alt

hvad angår

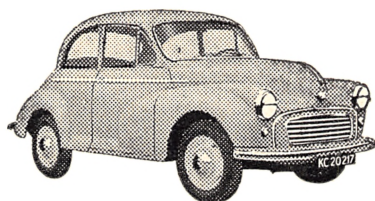
moderne gulv-
og bord-
belægning

$\frac{A}{s}$ Nykøbing Nye Tømmerhandel

Grønnegade . Nykøbing Mors . Tlf. (077) 2 14 55

MORRIS 1000 SUPER

Nu mere end nogen
sinde — den kraftigste
og mest robuste vogn
i sin prisklasse.

Aage Clemmensen

Nygade 11-13 - Telf. 21566

NYKØBING MORS

Vand - gas

Sanitet

Central-
varme

Oliefyr

Fjernvarme

Georg Schyum

Telf. 21015 . Kastanie Alle 36 . Nykøbing Mors

Børnenes
største julegave-ønske finder De her

Dukkevogne, biler, go-
cart, tricykler, løbe-
hjul, legeborde, comb.
legebordssæt i chrom,
stål m. m. Alt i senge,
barnevogne og udstyr.
Altid først med det nye.
Kravlegårde til salg og
udleje.

Køb i specialforretningen, det betaler sig

Morsø Barnevognscentral

v. A. Svane . Nygade 15 . Nykøbing Mors . Tlf. 21450

BELYSNING *det er hos
Deres
installatør
De finder
den
fornuftige
julegave*

Vils Installationsforretning

Aut. El-installatør Jørgen W. Søgaard

Vils, Mors — Telefon (077-84111) 36

**- gode gaver
giver varige goder**

monsen og cigarsorterer Jens Christensen. Disse to er nok nogle af de bedste cricketspillere, som Nykøbing har haft. De spillede da også flere gange på Jyllands udvalgte hold. Desuden Johannes Jensen (Mester), Laurits Holm, Anders Jacobsen (Boller), snedker Gustav Poulsen, Peter Schiønning, der var et godt gærde og en fin keeper og senere gjorde et stort arbejde i ledelsen i de forskellige idrætsgrene. Og lad mig ikke glemme Ole Christensen (Wolle), der var kendt viden om for sine seksere, og en yngre broder Carl Christensen og endnu senere Anton Jensen (Jellesen), som var et meget sikkert gærde og en god kaster, lærer Mathiassen og Alfred Pedersen (Flensborg Lager), som senere blev en uforlignelig træner for drengene og juniorer og efterfulgtes af Georg Holck Andersen. Disse to er N.C.C. megen tak skyldig for deres store arbejde for ungdommen og N.C.C.

Da jeg var omkring 12 år, skulle der være cricketkamp mod Skive. Hans Sørensen var da i København og skulle komme med færgen derfra lørdag aften kl. 22,15. Jeg troppede op ved færgen for at se ham, og dagen efter stod han som sidste mand ved gærdet og lavede de nødvendige points, så Nykøbing sejrede med 1 point, det var meget spændende.

Der var næsten altid nogle drenge, som kom med i spillet, når der trænede. Der manglede gerne en eller flere til at danne to hold, og det var noget helt andet med den hårde kugle og det store boldtræ og en voksen til at kaste, end det, vi var vant til.

Da jeg blev 14 år, ville jeg melde mig ind i cricketklubben, men så var der en ældre lærling – der var stor standsforskel på unge og ældre lærlinge dengang – som protesterede mod, at klubben optog »sådan nogle drenge«. Vi skulle være 16 år, før vi kunne blive medlemmer. Jeg véd ikke, om det blev håndhævet, men jeg blev fornærmet og gik om på fodboldbanen ved Pavillon og fik dannet en drenge-fodboldklub, der kom til at bestå af den senere stamme på fodboldklubbens 1. hold. Der var bl.a. Ingvar Hvid, Thorvald Kappelgaard, Charles Jensen, Christian Larsen (Las Kalleskind), Carl Nielsen (Fyrbøder). Senere købmand Asger Mathiassen var der også, men holdt ret hurtigt op og helligede sig roning.

To år efter kom der en »deputation« om til mig på fodboldbanen og spurgte, om jeg ikke ville komme om og spille cricket, for nu havde de meldt sig ind i Jydsk Boldspil Union og skulle til Viborg om 14 dage og spille unionskamp. Jeg lod mig overtale og gik om og trænede i cricket, og når vi gik fra træningen, stoppede vi ofte op i »Den bette skov« og drømte om, når vi nu havde slået Viborg. Så kom turen til Struer og senere Herning, der på dette tidspunkt havde et af Jyllands bedste hold. Vore

*Jens
Christensen*

forhåbninger var store. Der var kun tre af holdets spillere, der lige var fyldt 18 år. Vi skulle rejse søndag morgen med færgen kl. 5,10, og jeg faldt først i søvn ved firetiden af bare spænding.

Vore storstilede drømme blev hurtigt standset, idet vi tabte med en halvleg. Der var en af Viborgspillerne, som alene lavede 102 points. Den næste kamp skulle foregå i Nykøbing, og Struer var modstanderen. De havde for resten en kvinde til formand. Håbet tændtes atter, idet det var os, der denne gang sejrede med en halvleg. Så skulle vi til Herning. Vi havde i mellemtiden fået anskaffet os nye, fine klubdragter med sixpence til, og jeg husker, da vi kom marcherende henad gaden i Herning på vej til sportspladsen, blev vi meget beundret af nogle drenge derfra, som var enige om, at disse flotte spillere kunne Herning ikke klare, men deres bysbørn gjorde dem til skamme, idet vi atter tabte med en halvleg. De havde en kaster. Dengang var al kastning »underarms«. Hans mage til at skrue boldene har jeg aldrig set, selv ikke vores egen Jensenius Mortensen, som var meget dygtig til at skrue boldene, kunne stå ved siden af ham, syntes jeg dengang.

I 1918 eller 19 slog vi Aalborg Boldklub i semifinalen om det jydsk mesterskab med 33 points og spillede finalen i Aarhus mod Horsens, som vi dog tabte til. En af vore bedste spillere var ikke med, og Jensenius Mortensen fik en bold på læggen, og Christian Grejs blev nægtet at kaste af dommeren, fordi hans arm var krum, så der var rigtig udtur i den.

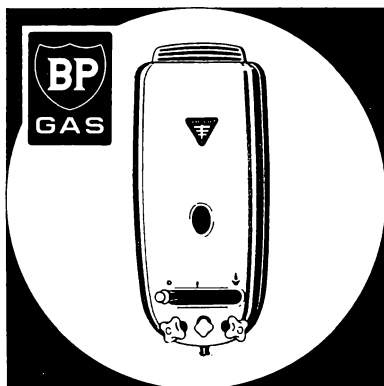

Det største udvalg
i såvel møbler som
gulvtæpper

Den
virkelige
fagmand

JC MØBLER

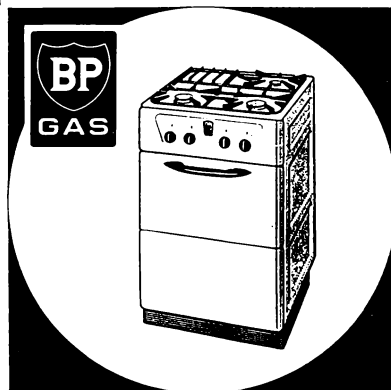
v. H. Christensen . Møbelarkitekt . Havnegade 6 . Telefon 20192 ♣

Husmoderens højeste
ønske nu til jul er en
vandvarmer
fra BP-gas. Tilbud
gives gerne

BP-gas har også
mange fine
gaskomfurer
— og iøvrigt alt
gastilbehør ◆

**MORSØ
DEPOT**

v. E. Mikkelsen

FRUEVEJ 48
TELEFON
Nykøbing M. 21394

Den berømte Kricketkamp i 1902 mod Skive

Nykøbing vandt med 1 point.
Man genkender bl. a.: Elsenius Nielsen,
Kommis Petersen, cigarmager Søren Han-
sen, Ferdinand Knudsen, Alexander Møller,
Lærer Brix, Røgemester Nielsen og gartner
Hans Sørensen. Sidstnævnte hørte i en år-
række til en af Nykøbings bedste spillere.

I de seneste år har Nykøbing været i 1. division. Det er de bedste klubber i hele landet, og klubben har klaret sig fint dér. I år, 1964, har de været forfulgt af uheld.

Atletik.

I mine drengeår var der ikke noget, der hed atletik i Nykøbing, men drengene i de forskellige bydele arrangerede selv løb, der var den eneste form for atletik, man kendte. Til at begynde med var det trillebånds-væddeløb, senere blev det uden trillebånd. Det var gerne nogle drenge, som havde noget gammelt legetøj, der arrangerede løbene. Legetøjet – ludo-spil, skøjter, ringeklokker o.s.v. – blev udsat som præmier. Man kunne så få lov at løbe med mod et indskud af 5 øre, som gik i de arrangerendes lommer. Der var som regel 20–30 startende, og den,

der kom først, valgte præmien først o.s.v. Den mest benyttede rute var fra villa »Rosenvang« på Vesterbro, ved siden af Riises Planteskole, senere Oscar Bangs, og ud til halv-mil stenen på landevejen til Næssund og tilbage igen. Der blev trukket lod om startnumrene, og der var 1 minut mellem hver løber.

Jeg husker særligt to løb derfra. I det første havde jeg indhentet to foranløbende drenge, hvoraf den sidste så mindeligt bad mig vente på sig. Det gjorde jeg nogen tid, men så syntes jeg, at afstanden til den foran liggende løber, som jeg også skulle have indhentet, blev større. Så sagde jeg farvel og spurtede atter afsted, men forsinkelsen gjorde, at jeg kun blev nummer 8 og fik et blækhus med hul i bunden som præmie.

Da jeg blev »professionel« som 12–13 årig:

Kort efter skulle der atter være løb samme sted,

Bilen køber man
selvfølgelig hos

A/s Arne Rabenhøj

Aut. GM-forhandler

Nykøbing Mors

Telf. 21500

MALERMESTER

Peter Christensen

Mølløvænget 25

Nykøbing Mors

Telefon 20416

*Byens førende
ældste
bedste største*

**Missionshotellet
Bendix**

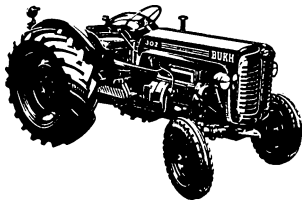
NYKØBING MORS

TLF. 20044

JF - BUKH - NORDSTEN - KØLA

Sikker Dem en god service!

Et besøg i vor

forretning

Marks Maskinhandel

- alt i landbrugsmaskiner
telefon Nykøbing Mors 20588

- vil være en god
forretning for Dem!

JF - BUKH - NORDSTEN - KØLA

Krabbes

KONDITORI

Det lækreste brød – friskt fra ovnen!

Af vore mange
specialiteter
nævner vi:

KRANSEKAGE
MAKRONKONFEKT
OSTEANRETNING
PETIT-FOURS
SMØRBAGTE KRINGLER
SMÅKAGER

Byens største udvalg i **alt**
indenfor bageri og konditori

og så kom daværende forpagter af »Marielyst«, Hansen og hustru, forbi og spurgte, hvad det betød med alle de drenge. De fik så at vide, at der var væddeløb ud til halv-mil stenen og tilbage igen, hvad de blev meget imponeret af, og fru Hansen udsatte 50 øre til den, der sejrede. Denne gang skulle jeg ikke vente på nogen, så jeg sejrede i ny rekordtid på ruten og vandt et ludo-spil og stillede næste dag på »Marielyst« hos fru forpagter Hansen og fik en hel halvtredsøre. Det var mange penge dengang.

Der var ellers mange drenge, som kunne være blevet gode løbere, dersom der – som nu – havde været en forening, som kunne have taget sig af dem. Der var bl.a. Charles Jensen, senere trykker på »Folkebladet«, og afdøde snedker Morten Mortensen, og noget senere Laurits Vrist og mande andre.

Der blev nogle gange stiftet en løbeklub, men de fik ingen lang levetid, før vi tog atletikken op indenfor idrætsforeningen og opnåede tålelige resultater. Vi havde en ung idrætsmand, Mads Pedersen (Skibsby), som gjorde gymnastik, spillede fodbold og drev atletik, særligt højdespring.

I 1919 var han blevet udlært og begyndte at arbejde i Skive, men vi anmeldte ham til Jyllandsmesterskabet i højdespring, som skulle foregå i Aarhus, og jeg skulle samtidig på ferie i København og gjorde ophold i Aarhus. Jeg glemmer ikke det smil, der lyste op på Mads' ansigt, da han så mig. Han sad ene og ukendt i omklædningslokalet, og resultatet blev, at han vandt Jyllandsmesterskabet i højdespring.

En af de mest energiske atletikfolk var nuværende redaktør i Kalundborg, Christian Haurum, hvis evner desværre ikke stod mål med lysten.

Mads Pedersen kom senere til Sjælland og blev Sjællandsmester i flere atletikøvelser.

Kricketspilleren, cigarsorterer Jens Christensen var også en god atletikmand, og cigarmager Thor-dal Sørensen, der var en god fodboldspiller, var også en god atletikmand. Han blev Fynsmester i højdespring m.m.

Carl Madsen, der senere blev kommunekasserer, var en god all-round sportsmand, var på gymnastik- og fodboldholdet og gjorde senere et stort arbejde for idrætsmærke-sagen. Omkring årene 1909–10 var der en gartner på Riises planteskole, som hed Hardy Hansen. Han var fra Odsherred, blev senere formand for Dansk Frugtavl. Han trænede til Maraton-løb, 42 km. Jeg var nogle gange med ham ude at træne ad landevejen til Næssund – jeg på cykel, altså. Han spillede også fodbold og gik i vandet nede på Refshammer om vinteren, så folk sagde, at han var tosset. Riis havde en græsplæne, som vi øvede os i højde- og stangspring på.

Da jeg som ung svend kom til København i 1911,

skulle der være Danmarksmesterskaber i Maratonløb på traverbanen i Charlottenlund. Det var mange omgange, og Hardy Hansen deltog og blev nummer 2.

I 1916 var jeg i Viborg og deltog bl.a. også i atletik. De havde en god 100 meter-løber, en kollega til mig, som hed Gertsen. Han havde vundet flere 100 meter-løb året forud, og vi trænede sammen et par gange. Han vandt hver gang, (jeg løb i fodboldstøvler).

I Nykøbing skulle afholdes et atletikstævne med tilmeldelse af atletikfolk fra mange byer, og vi to meldte os også, Gertsen i 100 meter-løb og jeg i 100 og 400 meter-løb, og jeg regnede med, at han ville vinde og jeg blive nummer 2. Der var anmeldt 18 løbere i 100 meter, som blev fordelt i 3 heats, og de to bedste fra hvert heat gik til slutheatet. Der var en med fra Aarhus, som var lidt udfordrende i sin optræden. Han kom jeg i heat sammen med, og jeg tænkte: Han skal få lov at vinde, og jeg vil sørge for, at jeg bliver nummer 2 i vort heat, for så at dukke ham i slutheatet. Og sådan gik det også. Gertsen kom i heat med en fra Års, og Års-manden, som vi ikke havde regnet med, blev nummer 1 og Gertsen nummer 2 i deres heat. Så kom slutheatet, og Års-manden blev nummer 1, og jeg, der havde lånt et par pigsko, blev nummer 2, en halv meter efter, og Gertsen nummer 3.

Så skulle der være 400 meter-løb, og Års-manden og jeg var de eneste, da resten, som skulle have løbet med, havde trukket sig tilbage. Vi skulle løbe en lige strækning ad vejen fra Øreodde med opløb på idrætspladsen. Års-manden sagde til mig på vej til startstedet, at når vi kun var to, behøvede vi ikke at »spæne« alt for stærkt. Det gik jeg med til, men da der manglede ca. 75 meter, tog en vis mand fat i ham, og jeg nåede ikke at komme forbi, så han vandt både 100 og 400 meter-løb, og jeg blev nummer 2. Det viste sig, at han var fra Aarhus, men for tiden arbejdede i Års, og han blev senere jydsk mester og Danmarksmester i 100 meter-løb. Han hed Anker Merrild Nielsen.

Jeg fik to sølvmedailler, som jeg har endnu som minde derfra. Jeg blev atter indkaldt til sikringsstyrken i september, i omegnen af København, og da Viborg skulle have en hold-match i atletik mod Skive i Skive sidst i september, skrev de til mig om at komme og være med på 100 og 400 meter samt stafetløb. Den eneste træning, jeg fik, var ved at løbe om aftenen i måneskin på en mark ved Hundige, og det skulle være forsigtigt for ikke at falde i eventuelle huller. Jeg rejste så til Skive og sejrede i 100 meter-løb. (Gertsen blev nummer 2). Jeg blev nummer 2 i 400 meter-løb og var med til at vinde stafetløbet.

Simon Schøler

ELEKTRO INSTALLATØR

Grønnegade 10 . Nykøbing Mors
TELEFON (077) 2 06 58

Hjulafbalancering

Nyt auto- og

landbrugsgummi

Vulkanisering

MORSØ GUMMI A/S

Grønnegade

Nykøbing Mors . Telefon 2 03 22

MALERFIRMAET

Larsen & Larsen

Nykøbing Mors, tlf. 20269 og 20914

Smedemester

Telefon 2 06 30

Nykøbing Mors

KNUD LARSEN

Tænker De på at bygge

så forhør uden forbindende nærmere om

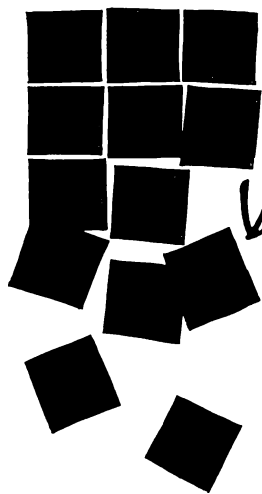
ERAS typehuset

ERAS-typehusene er nøje udarbejdet af vore dygtige arkitekter, praktisk indrettet, høj-isoleret og bygget i moderne stil. Vi kan tilbyde Dem 10 forslag i størrelser fra 92 m² til 109 m² til de helt rigtige priser.

Brødrene

Ø. Jølby . Telf. (9111) 171 og 213

Sørensen

Vi har slået på god kundebetjening

og gør det gerne igen. Vor bank er vokset år for år, og mere tillid kan man ikke forlange af en by og dens egns befolkning. Bliv også De en af vore tilfredse kunder.

MORSLANDS FOLKEBANK $\frac{1}{2}$

NYKØBING MORS TELF. 21600

Kontorsteder: REDSTED
SEJERSLEV
VILS
Ø. JØLBY

Senere kom der andre unge atletikfolk frem i første plan. Der var Erik Aaes i trespring og femkamp, og løberen Aksel Pedersen, som kastede glans over Mors ved sine fine præstationer. Jeg har mange gange heppet ham op her i København, uden at han vidste det, når han deltog i løbekonkurrencer. Han nåede at blive Danmarksmester i 1500 meter-løb. Han er nu atter i Nykøbing, og jeg håber, at han vil gøre et stykke arbejde for at højne atletikken i Nykøbing igen.

Fodbold.

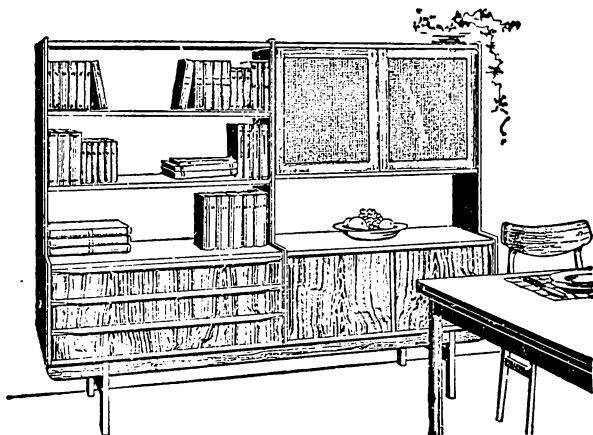
Fodboldspillet kom vistnok til Nykøbing omkring år 1900, og træningsbanen var ved Pavillonens ud mod stranden, og ligesom ved cricket var der heller ikke noget klubhus, men man skiftede tøj bag diget ud mod haverne, eller også klædte man om hjemme. Jeg har været ca. 13 år, inden jeg stiftede bekendtskab med fodbolden. De sidste 3/4 år af min skoletid gik jeg på kommuneskolen. Jeg havde ellers gået på Andreassens skole, og en dag kom en kammerat af mig og sagde, at vi skulle ud og spille fodbold. Det var lærer Brix, der ledede træningen med nogle drenge et sted bag skolen i Grønnegade. Jeg blev sat til at spille bak. Det vidste jeg ikke, hvad var, og jeg blev skældt ud, for jeg ville hele tiden være, hvor bolden var. Jeg hørte fortælle om de

bedste spillere, der dengang var en kommis, der hed Skikkild, og en snedker, som hed Elling, der også var en god cykelrytter.

I 1908 var der en fodboldkamp med Skive, der altid rangerede højt blandt jyske fodboldklubber, og den tabte Nykøbing med 8-0. Nykøbing havde endda den kendte Skive-spiller Valter Jansen med, som dengang arbejdede i Nykøbing. Jeg tror nok, at cricket og fodbold var under én forening dengang, men så blev der »mudder« i det, og der blev dannet en ny fodboldklub, som kom til at hedde »Nykøbing Boldklub af 1908« med Oscar Bang som formand, kun 16 år. Af spillere fra dengang husker jeg en kæmpestor gartner Poulsen, som spillede bak sammen med Oscar Bang, telefonmontør Knopper, Asger Jensen, en ældre broder til Charles Jensen, kommis Hestbech, Sigurd Nielsen, Søren Larsen (Slub), smed Poul Hvid, kommis Holm og gartner Hans Sørensen.

I 1909 kom Hans Sørensen en dag hen til mig og foreslog, at vores drengeforening (jeg var formand) skulle melde sig ind i boldklubben. Han mente, at de bedste af os straks ville komme på førsteholdet. Vi holdt møde og blev enige om at melde os ind i B 1908, og nu kom der rigtig gang i støvlerne. Jeg husker, at der var udstillet et par fodboldstøvler i vinduet hos læderhandler Kragh. De kostede 12 kr.

Forny Deres hjem med **ETASJE** BYGGEMØBLER

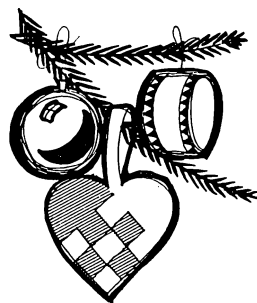
♥ ETASJE BYGGEMØBLER kan købes enkeltvis og monteres nemt og bekvemt i sektioner efter Deres behov og pladsforhold. — ETASJE er helt igennem kvalitetsmøbler i elegant udførelse og med lang levetid. — Lad os vise Dem ETASJE — det er et byggemøbel-system, der vil interessere Dem.

Dalgaards Møbler

RIIS ALLE . NYKØBING MORS . TELF. (077) 21032

Det er så let
at finde på
julegaver i
**ALGADES
VAREHUS**

*De populære julegaver
til alle familiens medlemmer
fra...*

Algades Varehus

– mange penge dengang, jeg tjente 4 kr. om ugen. En dag dristede jeg mig ind for at forhandle om køb af støvlerne, og jeg fik dem mod en udbetaling af 2 kroner og skulle så betale resten af, som jeg bedst kunne, så jeg var stolt som en spanier, da jeg marcherede afsted med de nye støvler, mine første fodboldstøvler.

Den, som fik mest betydning for os unge spillere, var telefonmontør Knopper. Han var vel ca. 25 år dengang. Han var en dygtig spiller og lærte os at dribble, hovedspil samt trænede os i hurtigløb. Han rejste desværre altfor tidligt fra byen og rejste vistnok til Australien.

En anden dygtig spiller var cigarmager Ole Hansen. Han havde spillet på B 93's første hold i København, men var kun kort tid i Nykøbing. Den første kamp, vi havde, var i Frøslev. Banen var en gammel kridtgrav, der var højest på midten, og når man stod ved det ene mål, kunne man ikke se det andet, og ved siderne var der dybe slugter, hvor bolden tit havnede i, så de stakkels fløj-halfbacks blev mere trætte af at hente bolden op end af at spille. Jeg spillede højre innerwing dengang, og vi sejrede med 6 mål mod 0.

Turene dengang foregik enten pr. cykel eller hestevogn, charabang, og der var altid godt humør. På en sådan tur nøs Oscar Bang, så en bondemand,

der i det samme passerede os, faldt i grøften og truede ad os med sin stok.

Den næste kamp var i Thorup, der på dette tidspunkt havde det stærkeste hold ude på Mors. De havde en kæmpe stor back, der var mejerist, og under et af vore angreb tog han mig og en anden af vore spillere, en i hver skulder, og smed os til hver sin side i græsset, idet han råbte: Væk med jer, I knægte. Vi protesterede højt, men dommeren, der var fra Thorup, reagerede ikke, så alle vore protester hjalp ikke. Vi vandt med 3–1.

Den tredje kamp skulle foregå i Hvidbjerg. Det var et større stævne med mange klubber, bl.a. Hvidbjerg på Thyholm, som havde et stærkt hold dengang. Vi klædte om i forsamlingshuset, tror jeg, det var, og der var et hornorkester, som gik i spidsen og spillede, når vi gik til og fra kampene, og under kampene sad de i grøften og spillede, medens vi spillede fodbold. Vi kom i slutkampen mod Hvidbjerg-Thyholm, og såvidt jeg husker, tabte vi med ét mål. Vi fik senere revanche over dem. Det var vistnok året efter, idet vi helt nedsablede dem med 22–0.

Vi betalte altid selv vore rejser, og til tider måtte vi splejse til en kammerat, som absolut ikke selv kunne betale sin rejse, af vore fattige skillinger.

Vi er nu nået frem til 1911 og er blevet så stærke,

...til hele familien

En
julegave
med
fornuft
i...

Møbler
skaber glæde
langt frem i
tiden...

SØHOLM & JENSEN

MORSØ MØBLER . Nykøbing Mors . Telefon 20401

**Radio
TV
Bånd-
optager**

fagmanden har det

Vesterbros Radio

CHR. SØRENSEN
Nykøbing Mors . Telf. 2 08 85

NYTTIGE *Julegaver*

Køb praktiske og nyttige
julegaver. Vi har til alle
priser

hos

Vald. Blaaber Tlf. 20460

Se vore udstillinger

**Reparation af
biler og traktorer,
alle mærker**

Vils Auto- & Shell Service

EGON ANDERSEN

TELEFON 34 VILS . MORS

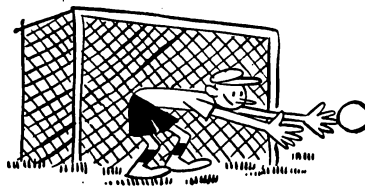
Mors julegave

**Et AEG
thermostatstrygejern
(5 års garanti) fra**

H. Hein

Nygade 9, Telefon 2 08 89, Nykøbing Mors

at vi turde binde an med Skive. Jeg havde mange væddemål, kaffe med brød, på, at vi ville tabe med mindst 5 mål. Jeg spillede back sammen med Thorvald Kappelgaard. Han var så nervøs, at han ikke havde sovet hele natten og havde ondt i maven. Jeg var også vældig spændt, men trøstede ham det bedste, jeg kunne. De første 5 til 10 minutter af kampen pressede Skive vældig på, så Thorvald og jeg havde travlt som mus i barselseng, men så fik vi et opløb, og Ingvar Hvid havde et skud lige uden om

den ene målstolpe, og et øjeblik efter et skud uden om den anden stolpe. Kan du se, Thorvald, sagde jeg, nu går det. Vi fik endelig et mål, så vi førte med 1 mål mod 0 efter 1. halvleg. Da der manglede 20 minutter i kampens ophør, gik bolden itu, og vi havde ikke andre bolde. Hvad skulle vi gøre? Der blev sendt en stafet ind til Jørgen Brandt og skulle prøve på at få en ny bold på kredit, og det lykkedes også, så spillet kunne fortsætte med en times forsinkelse. Det var begyndt at regne, da bolden gik itu, men publikum ventede tålmodigt og fik det sidste af kampen med, og det blev et spændende race. Havde vi haft travlt i forsvaret de første 10 minutter, blev det meget værre. Skive pressede og pressede for at få udlignet, men vi holdt målet rent, så vi sejrede med 1-0, og jeg havde gratis kaffe med brød de første 14 dage oppe på fabrikken.

Jeg blev udlært 1. maj 1911 og rejste kort efter til København og var medlem af »Sparta«. Rejste til Aalborg om efteråret og blev sat på Aa.B.s andet-hold til en kamp mod en anden klubs 1. hold. Vi sejrede med 16-0, og jeg spillede innerwing og scorede 9 mål. Jeg spillede nogle kampe om foråret 1912 på 1. hold, men rejste så til Hamborg, kom tilbage til Nykøbing sidst på sommeren og nåede at få en dejlig sejltur med motorbåd til Lemvig, hvor Nykøbing skulle spille cricketkamp mod Lemvig. Kampen vandt vi stort og fik en fin presse.

Fodboldklubben derhjemme var ikke tilmeldt Jydsk Boldspil Union. Det fik Skive nys om og bad Ingvar Hvid og jeg om at spille for dem i turneringen. Det gjorde vi. Den første kamp var i Holstebro, som vi sejrede over, og vi blev meget forbavsede over det store referat af kampen i Holstebro-bladene, hvor Ingvar og jeg fik en meget rosende omtale.

Vi havde en del kampe, som ikke står så tydeligt i min erindring. Ingvar Houmøller fra Thorup, der var en glimrende spiller, spillede nogle år på

Nykøbings 1. hold, ligesom der også var en stor væver – jeg husker ikke hans navn – vi kaldte ham altid for »Æ wæver«, som spredte skræk hos vore modstandere, når han kom masende som en tank. Olrik Jensen, senere advokat, hørte også til de faste på holdet og spillede også med senere, når han var hjemme på ferie. Ejner Messerschmidt var også med nogle gange, Jens Tang, Gustav Poulsen, Johnny Sørensen, Carl Ry Iversen, snedker Sofus Madsen, cigarmager Hammer Poulsen og Galatius, som også var en god gymnast, og maskinmester E. Arndt, som afløste Hans gartner som målmand, og samme Arndt var en dygtig arrangør. Han skaffede mig, uden at han selv vidste det, adskillige »baller«, når han skrev direkte til min premierløjtnant, da jeg var soldat, om at få fri til at rejse til Nykøbing eller andre byer og spille fodbold for Nykøbing. Jeg skulle søge ad tjenstlig vej og ikke på anden måde.

Jeg blev indkaldt som rekrut 25. april 1913 i Fredericia og var hjemme på pinseorlov 14 dage senere. Da lå der en indbydelse til Ingvard Hvid og jeg om at komme til Skive 2. pinsedag og spille mod et hold fra Altona, der dengang var et af Tysklands bedste hold. Ingvard spillede centre-forward og jeg højre back. Såvidt jeg husker, tabte vi med 2-1. Jeg spillede mange kampe for Fredericia, men deltog for Nykøbing i turneringen. Jeg var soldat over 2

år, først som rekrut, senere på korporalskole og siden i sikringsstyrken under første verdenskrig, og rejste fra de forskellige steder, hvor jeg var indkvarteret, Fredericia, Aalborg, Aarhus, Hobro og København, når der var brug for mig til fodboldkamp derhjemme.

Jeg har flere gange rejst fra København lørdag aften, kommet til Nykøbing søndag formiddag, spillet søndag eftermiddag og atter rejst fra Nykøbing søndag aften. Det var to nætter i træk med langsommelige tog og uden ret megen søvn, men jeg var alligevel glad for turene. Engang spillede jeg fodboldkamp og var straks efter med til gymnastikopvisning. Jeg fik bevilget en dags ekstra orlov på den konto.

Jeg kom atter tilbage til Nykøbing 1917 og var der til januar 1920, og i disse år tror jeg, vi havde det stærkeste fodboldhold, Nykøbing har haft. Da slog vi med lethed Thisted, Viborg, Skive o.s.v. Jeg spillede nu centre-half efter det gamle system med, at man skulle være med både i forsvaret og i angrebet. Det var ikke sådan en »hviletjans« som at spille centre-half i dag.

Jeg har altid været tilhænger af at samle de forskellige idrætsgrene under ét, og det lykkedes at samle gymnastik, cricket, fodbold og fri idræt under én forening, Nykøbing Mors' Gymnastik- og

hele familiens juledrik er fra

MORSØ BRYGHUS ♠

GOD JUL!

GOD JUL!

Giv en god julegave

fra byens førende
forretning inden-
for bøger, foto og
fyldepenne. ♥

Gladelig

jul!

H. HANSENS

Boghandel

TELF. 2 17 77 . NYKØBING MORS

Julegaver

fra

Ellingsøe & Søn

Nørregade 5 . Telefon 2 05 31

♠ PARKERING VED FORRETNINGEN

Idrætsforening med direktør Messerschmidt som formand. Denne var i forvejen formand for gym-musikforeningen og havde i mange år gjort et stort og fortjenstfuldt arbejde for idrætten i Nykøbing. Jeg blev næstformand. Direktør Villars Lunn, for-retningsfører Ingvard Poulsen og cigarmagerne Jen-senius Mortensen og Christian Jensen (Grejs) som bestyrelsesmedlemmer. Det syvende medlem husker jeg ikke.

Der kom nu nye spillere, lærer Mathiassen og brødrene Ejner og Aage Christensen, som senere gjorde et stort arbejde for klubben, Valdemar Niel-sen (Bedstefar), barbersvend Jensen, en broder til Johannes Jensen, Arne Rabenhøj, Johannes Schiøn-ning, der senere blev en god atletikmand i Lyngby, bager Søren Poulsen, som var meget energisk og til-ligé en god løber, cigarmager Carl Jørgensen fra Svendborg, en fin målmand, der senere blev afløst af alle tiders målmand, Aksel Pedersen, som senere spillede på udvalgt jydsk hold. Svend og Ejnar Markvorsen. Ejnar var også med på gymnastikhol-det. Der er mange andre, som kunne fortjene at nævnes, som jeg ikke erindrer nu.

Ringkøbing havde været Jyllandsmester i årene deromkring. Der var vi nede og sejrede med 3-0, eller var det 4-1? Togforbindelsen var så dårlig og langsom, at når vi tog fra Nykøbing kl. 5,10 om

morgenen, kunne vi lige nå at spille kampen og med vort tøj over armen løbe til toget og klæde os om dér og være hjemme igen sent om aftenen.

Den sidste kamp, jeg spillede for Nykøbing i den periode – vi var blevet kredsvindere og skulle spille semifinalen mod AGF fra Aarhus om Jyllandsmesterskabet – var i Viborg. Der var ingen, som til-troede os nogen chance. Da der var ti minutter til-bage af kampen førte vi med 3-2. Vores ene back var blevet sparket, så han måtte gå ud af spillet en tid. Han kom nu tilbage, men var så uheldig at slå til bolden med hånden, så der blev straffespark, og AGF udlignede, og inden vi fik sundet os, lavede de et mål til, og trods belejring af deres mål resten af kampen, lykkedes det ikke for os at score, så vi tabte med 4-3. AGF slog senere Vejle med 3-0 og blev Jyllandsmester. Her er holdet fra den kamp:

Aksel Pedersen – Borgen – Johannes Christensen (Sejer) – Arne Rabenhøj – Frode Andersen – Gustav Poulsen – Aage Schiønning – Ejnar Markvorsen – Svend Hansen (Klejne) – Svend Markvorsen – Thorvald Kappelgaard.

I 1918 blev der indstiftet den såkaldte Sylow-turnering med økonomisk bistand af købmand Bernhard Fogh, formand for Skive Idrætsklub. Det blev begyndelsen til landsdelskampene mellem de forskellige unioner. Den første landsdelskamp kom

Nykøbing Jern & Staal

Grønnegade 12 ♦ Telefon (077) *2 06 00

til at stå i København på Idrætsparkens bane mellem Jylland og København. Jeg blev udtaget til at spille venstre half. Det var den dårligste plads af samtlige pladser i marken, jeg kunne få. København førte med 3-0, så fik vi møbleret lidt om på holdet, så jeg kom til at spille back, og slutresultatet blev, at vi tabte med 3-1.

I 1920 rejste jeg til Kalundborg og kom også til at spille på udvalgt sjællandsk hold.

Til slut vil jeg sige til alle jer unge idrætsudøvere i Nykøbing: I har i dag så gode forhold at øve jer i, fint stadion og god ledelse og lærerkræfter og et meget lydthørt byråd for jeres ønsker, så nu står det til jer, at I lever op til de forventninger, der stilles til jer, og husk, når I holder op med at drive idræt – de fleste alt for tidligt – så svigt ikke jeres gamle forening, men meld jer ind som passive medlemmer og mød op til stævner og kampe, når de afholdes, selvom det går dårligt. Det er altid opmuntrende for jeres efterfølgere. Idrættens mål er, at så mange som muligt driver idræt, men det er de gode resultater, der trækker publikum og styrker økonomien.

Der er mottoer, som siger: Tab og vind med samme sind, og gør drenge til mænd og mænd til drenge.

Venlig hilsen fra en gammel Nykøbing-dreng.

Frode Andersen.

MOA-MOA

Ole Jakop, kender I ham, nej, det gør I ikke, vel? Nå, så skal jeg fortælle jer lidt om ham, og hvem han er. Ole Jakop er en stor, vågen dreng på 7 år, er bredskuldret med en kraftig hals og rundt hoved med store, mørkeblå øjne og en kraftig næse. Han er smilende og altid parat til at lytte til en god historie. Men helst en med lidt spænding i. Han vil også gerne prale lidt af sine bedrifter, når han er sammen med sine kammerater. Hans moder plejede at sige til ham: »Ole Jakop, jeg tror bestemt, at du ser dobbelt, for så stort eller sådan var det nu ikke.« Se således var Ole Jakop.

Jeg lærte Ole Jakop at kende ved et besøg i hans hjem. Det var en sommer, hvor jeg ferierede dér i byen, en af Færøernes fiskerbyer. Hans fader og jeg havde gået i samme skole. Den dag, jeg besøgte dette hjem, var det netop Ole Jakops fødselsdag. Der var flere drenge med som fødselsdagsgæster, og selvfølgelig skulle jeg med. I kan tro, det var sjovt at være med, der blev fortalt de herligste drengehistorier, men de, som Ole Jakop fortalte, var altid de

Deres fotograf

NEDERGAARD

foto

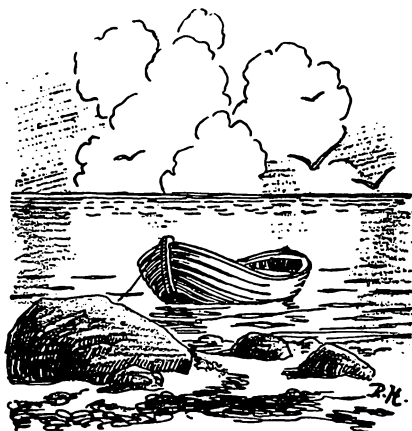
Deres fotohandler

VESTERGADE 15 ♥

TELEFON 20428

*Fortælling
fra
Færøerne*

Af
Oliver Hansen

modigste, og da vi havde fået kaffen, spurgte han mig, om jeg ikke ville fortælle dem en historie. Men det skal ikke være en tøsehistorie, det skal være en ordentlig én. Det lovede jeg, og nu skal I høre.

En dag, da jeg gik og kedede mig, lånte jeg en lille fiskerjolle med motor, tog min bøsse, fiskesnøre og madpakke med, så sejlede jeg ud på fjorden og prøvede at fiske, men det var, som om fiskene ikke ville bide, det blev kun til nogle få torsk og kuller og en stor havkat på 10 pund. Nu var jeg blevet sulten og bestemte mig til at sejle ind mod kysten, hvor jeg så fortøjede båden uden for en stor kløft, der var i klippestranden. Mens jeg sad og nød min mad plus kaffen i det dejlige vejr, det var blikstille, solen var ved at gå om i nordvest, hvor den farvede himmelen luende rød og sendte sine glødende aftenstråler lige henad her, hvor jeg lå for anker. I kan tro, det var en smuk aften. Der var så stille, at man næsten kunne høre alt, hvad der foregik.

Jeg kunne mærke på drengene, at de lyttede.

Der er ofte noget spændende over skumringen, det var der også denne aften. Der kom en underlig lyd. Men jeg kunne ikke se noget levende væsen, og nu var lyden der igen. Jeg spidsede øren, hvad er det? Den lyder så klagende, men den forsvandt igen. Nu var denne klagende lyd der igen, den var uhyggelig, og den kom fra bunden af den mørke strandkløft. Hårene rejste sig på mit hoved. Det lød så spøgelsesagtigt, så jeg tænkte på at lette anker og sejle hjem, men min nysgerrighed sagde, at jeg skulle blive.

Jeg ser hen på Ole Jakop, hans øjne er store som tekopper, det er, lige som de vil springe ud af hovedet på ham, munden er halvt åben, næverne er knyttet, så knoerne er hvide. Nu er der også halvmørkt i stuen, og det øger mystikken. Hvad var det? spurgte Ole Jakop næsten hviskende.

Jo, ser I, det varede et øjeblik, så kom lyden igen, og nu var den nærmere, og nu kunne jeg høre, at det lød klart og tydeligt: vov, vov, vov. Det var to små sælunger, der havde vovet sig ud fra deres

Bruslund

- vi giver gerne tilbud

på centralvarme — enten det er til olie, fast brændsel eller fjernvarme.

George Bruslund

Blikkenslager . Aut. vand- og gasmester

Havnegade 10, Nykøbing Mors, telf. 21240

**HAMA
RADIO**

Erling B. Sørensen

Nykøbing Mors

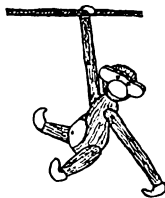
Telf. 20273

Vi har alle de små
særprægede ting,
der skaber hygge

★

TOFT
Brugskunst

Algade 10 . Nykøbing Mors . Telefon 20223

**Stoftryk
Stentøj
Keramik
Træting**

**Køb hvor udvalget
er størst og billigst**

**KIRKETORVET
NYKØBING M. . TLF. 20905**

Hvidbjerg Købmandsgaard
E. KUDSK

Telf. 2, Ø. Hvidbjerg
pr. Karby Mors

Eneforhandling af

**Skjold Burne
Vine**

Øbing-pedersen
TELF. 20068

Algade 20, Nykøbing Mors

hjem, som lå langt inde i den mørke strandkløft, og som nu for første gang så dagslyset, så hele stranden og dette mærkelige, som var båden, der flød på havet. Nej, hvor var de søde, men hvor var de bange, og nu råbte de igen vov, vov, vov, og det lød, som om de grædefærdige råbte: moa, moa, moa, lige nøjagtigt som drenge plejer, når de pludselig bliver bange.

Vi er aldrig bange, sagde Ole Jakop.

Nå ikke, så skulle I bare have hørt det brøl, som nu lød helt inde fra mørket i strandkløften. Det var deres mor, der kaldte dem hjem igen, og væk var de.

Den næste dag, da jeg var ved at gøre jollen klar til endnu en tur, kom Ole Jakop og spurgte, om han ikke måtte komme med. Det måtte han gerne. Men han skulle først have lov af sin fader og moder. Han rendte hjem og kom så smilende tilbage, udklædt som til en polarfærd med en stor madpakke i hånden. Vi startede, alt var i den skønneste orden, sejlede ud på fjorden. Ole Jakop fik lov at passe roret. I kan tro, han var stolt, han ville gerne, vi skulle sejle til strandkløften for at se de små sælunger, som jeg havde fortalt om. Vi sejlede så en times tid, vejret var fint, og da vi nærmede os strandkløften, siger Ole Jakop: se, og så så jeg flere marsvin, der svømmede nordpå og nu og da stak hovedet op af havet for at ånde, og så dykkede de igen. Da vi nåede strandkløften, kastede vi anker og standsede motoren. Skygger fra solen sejlede henover stranden og havstokken, når solen kom bag de skiftende skyer, og det skabte det ejendommeligste farvespil. Vi sad og nød dette pragtfulde skiftende farvespil, da der hørtes nogle svage, plaskende lyde, og så hørte vi flere vov, vov, vov. Vi sad ganske stille, for nu var det spændende, om de små sælunger ville vove sig så langt ud, at vi kunne se dem. Ole Jakop er meget spændt, og nu er de der igen med deres vov, vov, vov, og nu kommer de kåde, legende med hinanden, ikke bare to, men fire. Ole Jakop var helt betaget, han bare sad og så og så på disse forunderligt smukke skabninger; de var så kære, der var en blød ynde over alle deres bevægelser.

Pludselig kommer der en stor hansæl lydløst op af havet, kun en meter fra båden, med åben mund og vrede øjne. Den havde et mægtigt gab med store, skarpe tænder. Da Ole Jakop fik øje på den, var det, ligesom han stivnede af skræk, og øjenlågene var som limet fast oppe under panden; munden stod vidt åben, som om den var rustet fast i hængslerne, håret strittede i alle retninger, og der var en sitren ved mundvigene. Der var dødsens stille et sekund, men det syntes for Ole Jakop som en evighed. Pludselig lød der et mægtigt brøl fra uhydet, det flængede luften og buldrede ind i strandkløften. Det var, som alt rystedes, og så brast det for Ole Jakop, han skreg i dødsangst af sine lungers

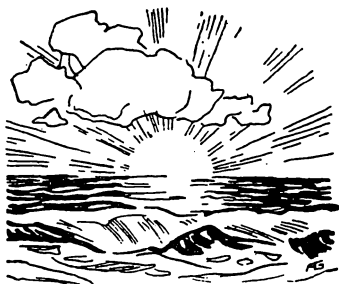
fulde kraft: mo, moa, moa. Han var helt ude af sig selv af skræk. Moa, moa, moa. Jeg vil hjem, moa, moa, moa. Tårene randt i stride strømme ned ad de blege kinder, og så flængedes luften igen af et nyt brøl, og denne gang stod uhyret lige op ad bådsiden lige ud for Ole Jakob med sit mægtige gab rettet mod os, og endnu engang lød det mere hjertesående end før fra Ole Jakob: moa, moa, moa. Det var, som det lille hjerte skulle sprænges, moa, moa, moa, jeg vil hjem; det sidste kunne næsten ikke høres for en grådkvalt hulken. Den lille mand rystede over hele kroppen.

Vi lettede anker og sejlede hjem. Ole Jakob holdt op med at græde, men hjertet dunkede vildt, han kunne ingenting sige, og for at slette angstens spor badede vi hans ansigt i havvand. Puh ha, hvor var det salt. Jeg lovede at lade være med at fortælle de andre drenge, at han havde været bange.

Den næste dag, da jeg gik til købmanden, mødte jeg Ole Jakops moder, og så siger hun smilende: Det er din skyld, at jeg blev så forskrækket i nat.

Hvordan det?

Jo, ser du, da Ole Jakob kom hjem i aftes, var han så underligt stille, hvad han ikke plejer at være. Han sagde, I havde haft en fin tur, men han ville ikke fortælle noget, hvad der i høj grad undrede mig, og da vi bad aftenbøn sammen, lagde han armene om min hals og sagde: Jeg vil aldrig mere lyve eller prale; mor, jeg vil være en god og ærlig dreng, men, mor, hvordan var det, far lærte mig at bede, da jeg var lille? Jo nu husker jeg det: Kære Jesus, vil du gøre mig god og stærk og modig, så jeg kan hjælpe alle dem, der er mindre end mig selv, og også dem, som er bange og mørkerædte. Det var nu ikke helt således, sagde jeg, men du må godt blive en god og hjælpsom dreng. Det vil mor og far og alle være glade for. Og så sov han, den kære dreng. Jeg kunne ikke lade være med at give ham et kys på panden og stryge ham over håret, men hvor han svedte.

Midt om natten vågnede jeg ved et forfærdeligt skrig fra Ole Jakob. Han stod oprejst i sengen og skreg, som om døden var efter ham: moa, moa, moa. Han var helt stiv af rædsel. Jeg stod op, tog ham i hånden og spurgte: Hvad er der? Og så skreg

(Fortsættes side 53)

i ENGELSK HERRE- MAGASIN

får kontante købere
deres tøj!

25 pct. mindre priser!

*Bedre og
mere rigtig tøj!*

De ser et af Danmarks
største udvalg!

*... give gaver
gå til guldsmed...*

★ ★ ★ ★ ★ ★

DET STORE UDVALG I

Ure

Guld

Sølvplet

Sølv

og tin

finder De bedst hos

Munksgaard

Telefon 2 01 94 . Nykøbing Mors

ANDELSVASKERIET

Grønnegade 31, Nykøbing Mors, telefon 20899

**Tøjet hentes og
bringes overalt**

Leveres som:

**Våd vask
(centrifugeret)**

rullevask

strygevask

færdigvask

Vaskeriets mål er:

**God behandling
og små priser**

Lad Deres tøj vaske,
hvor De har den stør-
ste garanti for god
behandling af tøjet,
hvor det er under
betryggende garanti
for de vaskemidler,
der benyttes.

- hvor

kontrol er garanti for
alle behandlinger af
tøjet i vaskeriet. ♣

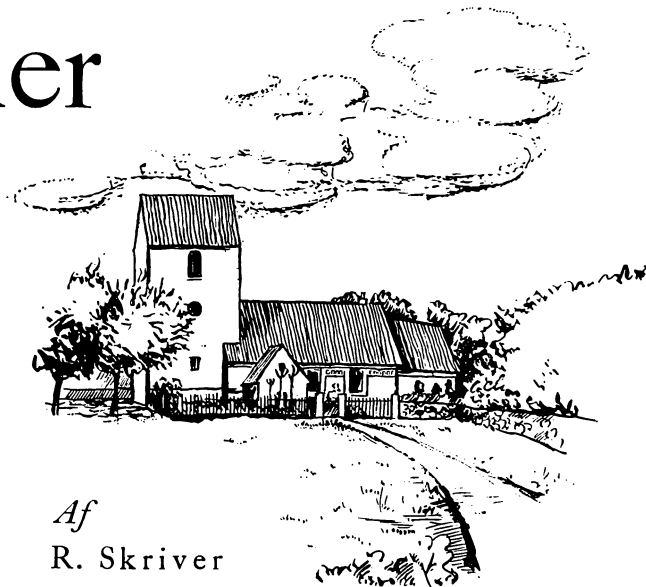
Landsbykirker

på Mors og tilstødende egne

Kun få steder i vort land ligger landsbykirkerne så tæt som på Mors. Da Bjørnson engang gæstede vor ø, udbød han ved synet af de tætliggende kirker, at enten måtte Morsingboerne være meget gudfrygtige eller meget dovne, siden der alle steder var så nær til kirkerne. I en salme står der: »Kirken den er et gammelt hus,« og det er rigtigt, kirkerne er de ældste bevarede bygninger i vort land, hver kirke er sognets ældste hus, og det er værd at standse ved den, inden vi iler videre. Det har stadig sin gyldighed, hvad Christian Molbeck skrev for 150 år siden: »Rejs ikke forbi nogen kirke og tænk ikke, at det er en landsbykirke. Er disse mure ikke byggede som andre? Står ikke dette tårn omtrent som andre tårne? Er her andet at se end en kirke, hvis lige man hundrede andre steder har set?« Følger vi hans råd, opdager vi, at selv om der er fællestræk ved kirkerne, er der også store forskelligheder, så ingen kirker er helt ens.

Kirkerne er gamle, de er ofte bygget på et højt sted, så de er synlige langt bort, og udsigten fra kirkebakken er gerne en af egnens skønneste.

Kirkerne stammer fra de første århundreder efter kristendommens indførelse, og da man søgte eg-

Af
R. Skriver

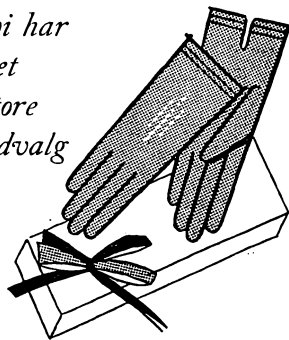
nede pladser, hvor de første kirker byggedes af »ris og kviste« eller træ – valgte man ofte et sted, der i hedenskabens tid var regnet for helligt. Det var nok her som i England. Da folket dér blev kristnet, opfordrede pave Gregor d. Store sine missionærer til at benytte de hedenske templer til kristne gudshuse, da disse steder var dyrebare for folket. Noget lignende har nok også fundet sted hos os. Mange af vore kirker er bygget på steder, der fra fjerne tider betød noget for egnens beboere. Således ligger ofte en gammel gravhøj på kirkegården f.eks. i Vejerslev, Ydby, Hanstholm, ja, den mærkelige Skarpsalling kirke ved Løgstør er nok bygget over en stor langdysse, og da Hørdum kirke i Thy for nogle år siden blev restaureret, fandt man som tærskelsten til en trappedør en sten, på hvis underside der var

Herrefrisør
Algade 19

Aug. Rasmussen

Mangler De en ide til en gave

*- vi har
det
store
udvalg*

3/4 lange vinternylonhandsker
3/4 lange forede skindhandsker

Nørgaards Lædervarer

Kirketorvet, Nykøbing M., tlf. 20918

Se vort **JULEKATALOG**

*Der er mange
gode*

gaveidéer

*Gør Deres jule-
indkøb hos*

Jørgen Brandt

Isenkram . Udstyr . Sport

Tlf. (077) 20400

indhugget en mytologisk fremstilling af Tors fiskeri efter midgårdssormen. Kirkerne blev altså ofte byggede på steder, hvor befolkningen i den hedenske tid havde helligsteder, ja, undertiden oven på det gamle offersted.

De ældste kirker var byggede af kløvede og jordgravede træstammer. Ved Nationalmuseets undersøgelser har man flere steder – således 1955 i Hørdum – fundet rester af en træbygning, der benyttes som midlertidig kirke. Af trækirkerne er kun lidt bevaret; men vi véd, at de har været delt i kor (sanghus) og skib (menighedshus), koret var mod øst, så menigheden i skibet vendte ansigtet mod øst, mod solopgangen og det verdenshjørne, hvor Jerusalem tænkte at ligge.

Træbygningernes varighed var ret begrænset, og de afløstes snart af de mere solide stenkirker; men flere steder kan det ses, at man i stenene har efterlignet enkeltheder fra trækirkerne, og ved nogle kirker findes ornamenten, det havde været naturligt at skære i træ. Således sidder der i Oddense kirkes tårnmur et par næsten to meter lange sten med en mærkelig ornamentik. De har tidligere været benyttede som karmsten, i dem er der indhugget småsøjler, rundstave, skrånket midterstav, hulkanter, sløjfer, m.m., alt åbenbart møjsommeligt udhugget med hammer og mejsel efter forbilleder, som let lod

sig udføre i træ med kniv og stemmejern. I Sjørring kirke ved Thisted og i Kobberup kirke ved Skive er portalernes søjleskafter ikke cylindriske, men balusterformede, sådan som man drejede dem af træ. De fleste på Mors har vel også lagt mærke til, at der på Vejerslev kirke er en stor stensøjle, der springer frem fra korgavlen og kroner apsidens kegletag, den er formet som forpartiet af en hest, denne ejendommelige sten er utvivlsomt en efterligning af vikingetidens træbygningskunst.

Trækirkerne afløstes snart af de stenkirker, som er vor fornemste arv fra fortiden. I Jylland opførtes de fleste landsbykirker af granit i tiden fra ca. 1100–1200. Kun i et enkelt tilfælde fortæller et årstal om opførelsen, det er en indskrift over døren til Gjellerup kirke ved Herning: »År 1140 efter Herrens byrd grundlagdes her til Guds ære denne bygning«. Af indmurede mønter i kirker – f.eks. i Østerild – ses, at disse er bygget på omtrent samme tid. Det var et mægtigt arbejde at bygge vore landsbykirker i et så forholdsvis kort tidsrum. Byggeemnet var de fleste steder granit, og de jydsk kirker er opført med stor omhu, på Sjælland brugte man stenene uden at tildanne dem, mens de jydsk kirker blev bygget med omhyggeligt tildannede kvadersten. På Sjælland rejser murene sig lige op fra jorden, men i Jylland er de rejst over en sokkel, i reg-

Se på nye møbler i Vils

Kvalitetsmøbler i 1. kl. håndværksmæssig udførelse
Stort udvalg i enkeltmøbler,
hele stuer og polstermøbler

Vils
MØBLER

Brdr. Bjørnsgaard VILS, MORS . TELEFON (077 - 8 41 11) 20

len en skråkantsokkel, hvorover der også i vore egne ofte findes et fint profileret sokkelled. Kvaderstenene er gerne af samme tykkelse i de enkelte skifter, men af forskellig længde alt efter stenenes størrelse. Mange steder findes meget anselige sten, både i Sundby og Solbjerg kirker er der sten på 2,5 meters længde. Enkelte af de ældste kirker som Vejerslev er bygget i meget primitiv stenteknik; i denne kirke veksler kvadrenes størrelse stærkt, ingen er særlig lange, men nogle kvadre er til gengæld meterhøje.

I den store kirkebygningstid kom den stærkeste kulturelle påvirkning også bygningsmæssigt sydfra; men fra Limfjordsegnene var der megen forbindelse vestpå til England, og engelsk påvirkning spores i mange kirker, flere kirker her er opkaldt efter yndede engelske helgener, således domkirken i Aalborg og den anselige Tømmerby kirke på Hannæs, der begynder er indviet til St. Budolfi.

Lime kirke i det sydvestlige Salling er således præget af engelsk arkitektur. Skibets mure er opført af utilhugne, ret små kampesten, ofte efter engelsk stil lagt i sildebensmønster, og norddørens buestik afsluttes med en rullefrise, en lignende findes også på Frue kirkes portal i Aalborg, sådanne friser er ligesom sildebensmønstret godt kendt fra gamle engelske kirker. Lime kirke er meget gammel, 1176

var den så forfalden, at en stor reparation var nødvendig, samtidig opførtes kirkens smukke vestparti af store, veltilhugne kvadre. Undertiden findes indsat i murene sten med udhugne figurer. På koret i Lime kirke sidder på østhjørnerne lidt under tag-skægget to fremspringende sten med to udhugne løver i højt relief, den ene ligger på lur, den anden er i kamp med et menneske, der klynger sig fast til dens ryg og søger at vriste dens gab op.

I flere kirker i Thy fra Hurup i syd til Rær mod nord spores også engelsk påvirkning, de har en ellers i Danmark ukendt portalttype, idet der over dørens overligger findes et forsænket, rundbuet felt, der omgives af kilestensstik, feltet er gerne kvadermuret. I Vestervig kirke bæres midterskibets højmur af arkadepiller, der vekslede er firkantede og runde, også det er en påvirkning fra engelsk arkitektur. I Danmark findes denne ordning kun her og i Starup kirke.

Der vides så godt som intet om, hvem der har ladet kirkerne opføre, enkelte steder har kongen været byggherren, f.eks. ved Sjørring kirke, to andre anselige kirker i Thy er også krongodskirker: Hillerslev og Tømmerby, ellers har herremændene og bønderne vel været bygherrerne. Kun i en enkelt indskrift nævnes både byggherre og bygmester, det er i en hjørnekvader i Søndbjerg kirke på Thyholm,

Juleønsker - julegaver

Guldcharms
Guldringe
Guldarmbånd
Guldarmringe
Guldhalskæder
Lysetager
Sølvcharms
Gulddameure
Guldurlæmker
Guldherreure
Køkkenure
Minutur
Junghans lodure
Omega ure
Tissot ure

*De kan få Deres ønske
opfyldt ved at gå til*

Nykøbing Mors . Telf. (077) 21133

Samt termometre, barometre ♥ sølv- og pletbestik i mange møstre.

Ejnar Jensen

... tøj til far og søn

**Brugte
biler**

✱

**Spar
penge**

Den bedste handel
gør De i...

ERSLEV AUTOHANDEL

Ø. Jølby . Telefon (9 11 11) 307

Gulf Gas

Nordisk

Vi har alt til Deres køkken:

Komfurer
Vandvarmere
Ventilatorer
Køleskabe
Hjemmefrysere
Moderne
Køkkeninventar m. m.

**Derfor brug
Gulf Gas i fremtiden**

Harald Nielsen

TELEFON 2 05 69

hvor der står følgende runeindskrift: » Jacob voldte, Skjalm gjorde.«

Ved alle kirker findes kor og skib (langhus), mange har desuden ved korets østgavl tilbygget en korrunding, apsis, der gerne er opført med særlig omhu. I Vejerslev og Karby er apsiden smykket med halvsøjler, som foroven bærer en rundbuefrise. Tømmerby og Hillerslev har også rundbuefriser under gesimsen. I Hillerslev er korrundingen delt i fem fag, adskilt af slanke halvsøjler. Skønnest er Rær kirkes apsis med slanke, snoede halvsøjler, som bærer fem store rundbuer og hviler på store søjlebaser med forskellige fint udhuggede motiver.

Mange af disse gamle kirker er opførte med den største omhu og hører til vort lands ypperste bygninger. En af Limfjordslandets og af Danmarks allerbedste kirkebygninger er Foulum ved Hvalsund. Sjerring hører også til de smukkeste.

Mange kirker tilbyggedes senere tårne. I Danmarks østlige egne vender tårngavlene mod øst og vest, men på Mors er det almindeligt, at tårnet dækkes med pyramidespir (Galtrup), eller at sadeltaget vender mod syd og nord (Tødsø).

Indgangen til kirken var gennem to døre i den vestlige tredjedel af skibet, en dør på nordsiden, kvindedøren, og en på sydsiden, mandsdøren. Nu er den ene dør næsten altid tilmuret, men endnu i mands minde har den skik holdt sig, at kvinderne og mændene sad i hver sin side af skibet. Døråbningen er enten firkantet med en stenbjælke til overligger og tit to lange kvadre til karmsten. Mange kirker har dog en rundbue med en halvrund relief-smykket dæksten – tympanon – indsat over døren. Undertiden er karmstenene forsynet med en rig billedudsmykning, eller de kan som ved Blidstrup være smykket med en tætsnoet tovvstav omgivet af en rundstav og yderst en bølgeranke, i buen over døren er indsat en tympanon med relief af to modstillede løver.

Visse steder i Jylland er kirkernes døråbninger

udformet som søjleportaler; af dem er der ikke mange i Limfjordsegnene, kun ved to kirker på Mors – Tødsø og Frøslev – findes søjlesmykkede portaler af en primitiv tosøjlet type. Rigere udformet er sydportalen på Rydbjerg kirke ved Roslev med seks søjler og en tympanon, hvori der er udhugget et billede af biskop Nicolaus af Myra. Meget smukke søjleportaler findes på kirken i Sjørring. Sydportalen har fire søjler, nordportalen har to søjler, hvis skafter er balusterformede med forsænket ring om midten og noget tilspidsede mod enderne, hvor de afsluttes af rundstave.

I nogle kirker er der i korets sydside en præstedør. Landets smukkeste er nok den i Grinderslev kirke i Salling, i karmstenene er i relief indhugget to modstillede dyr, en løve og en drage, i overligeren er hugget et halvrundt felt med et indcirklet kors. Nogle kirker har i korets sydmur et lille rundt og lavtsiddende vindue, et spedalskhedsvindue, udenfor hvilket de spedalske, som ikke måtte komme ind i kirken, kunne følge gudstjenesten. På Mors har der været mindst fem; men kun det i Dragstrup er helt bevaret, dog er det tilmuret yderst.

Inden for kirkedøren i skibets vestende havde døbefonten sin plads. Dåben var jo indgangen til kristenlivet, og ingen udøbt måtte betræde kirkens grund. Langt de fleste døbefonte er jævaldrende med kirkebygningerne og er vel hugget af den samme stenmester, som har forestået kirkens bygning. De er næsten altid hugget i granit, de bedste står i jyske kirker. Oprindeligt foregik dåben ved neddykning i vandet, så man forstår, at Sjællands første lutherske biskop, Peder Palladius, siger, at vandet skal være rent og klart, som »det vand Vor Herre Jesus blev døbt i i Jordan«, og han forlanger, at degnen om vinteren skal hælde noget varmt vand i, fordi »dåben er givet vore børn til deres sjæls salighed og ikke til deres legemes skade og fordærvelse«.

Thisted amts smukkeste døbefont står i Dragstrup kirke. Det er en stor og svær font, der øverst på siderne har et stort hulled over en rundstav. Kummens sider er smykket med relieffer, der viser to vingede drager, som hvæsende vender hovederne mod hinanden, den ene drage har en lang, snoet og slynget hale, den andens hale er spaltet i to, som ender i blade. Dyrenes haler er adskilt af en smuk bladros.

Synd og død truer mennesket overalt, kun i dåben er der frelse, dér kommer den enkelte i forbindelse med Kristus og stilles under Guds almagt og beskyttelse. Det er fremstillet på et kragband i en jydsk kirke. Her farer djævelen i skikkelse af en drage løs på et menneske; men i sidste øjeblik griber Guds hånd om udyrets hale for at trække det tilbage. Det er billedtale, som enhver kan forstå.

*Alt i bygningsmaterialer,
fliser og kantsten
samt plantesten*

✱

1. classes mørtel

Vils Cementstøberi

Telefon Vils 16 og 116

Korn
Foderstoffer
Gødning
Markfrø

REDSTED

Telefon:

Ø. Hvidbjerg 124

Thissinghus Købmandsgaard

kør sikkert

kør SAAB

Evald Kristiansen

Aut. SAAB-forhandler, Vils, telefon 10

Radio og fjernsyn

i de førende mærker

B & O - LL - Aristona - Arena

Grammofonplader i stort
udvalg

Radiocentralen

K. H. Bak . Telf. 2.06.20 . Nykøbing Mors

Korn

Foderstoffer

Gødning

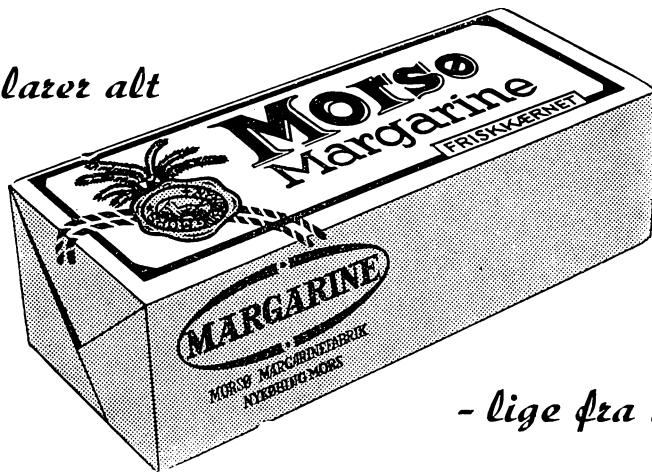
Såsæd

Kemikalier

Morsø Andels Gødnings- og Foderstofforening

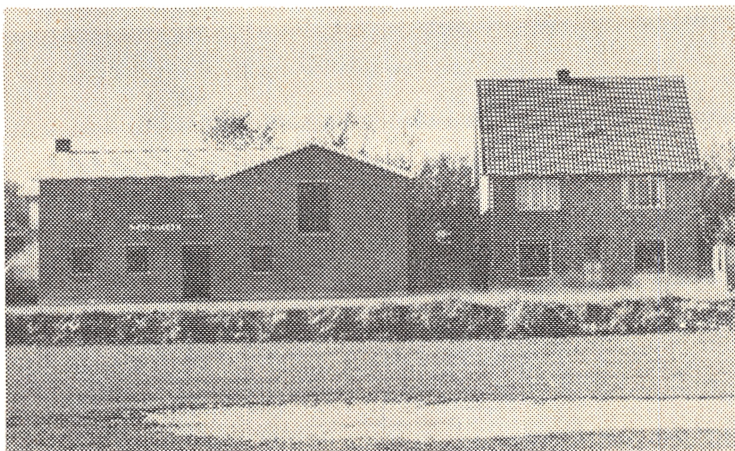
♠ Nykøbing Mors . Telf. 20800

Morsø klarer alt

I den daglige husholdning kan De trygt stole på MORSØ Margarine, den klarer ethvert problem for Dem, idet den er lige velegnet til bagning, stegning samt bordbrug.

- lige fra kærnen til Dem!

**Bedre brugte
møbler**

**Nordvestjyllands
største udvalg**

M. Gravgaard

KARBY . TELF. 100

I mange af egnens kirker er bevaret stenalterborde. Et af de største af disse granitaltre har stået i Rødding kirke i Vestsalling. Den to meter lange og meget svære stenplade, hvori der er et relikviagemme, bæres af fire kraftige støtter, de tre er søjleformede, den fjerde er udhugget som en menneskeskikkelse med hænderne løftet til bøn eller tilbedelse. Rødding kirke tilhørte ejeren af Spøttrup. En af disse ejere mente, at alterklædet ødelagdes af fugt stammende fra stenpladen. Derfor fjernede han stenaltret og lod i stedet opsætte et alterbord af træ. De enkelte stykker af stenaltret spredtes; men da en professor fandt støtten med den udhuggede skikkelse et sted på Mors, gav det stødet til, at man fik hele det gamle alter samlet, og nu står det imponerende stenalter på Nationalmuseet.

De fornemste alterprydelser findes dog på de gyldne altre. Af dem kendes i Europa kun sytten, af dem er de syv fra Jylland, deraf er fem i Nationalmuseet, mens to stadig findes i deres gamle kirker, bedst kendt her i egnen er altret i Sahl ved Vinderup.

Fra kirkebygningstiden stammer en del gravsten af granit; men kun den på Liden Kirstens grav i Vestervig er endnu på sin oprindelige plads. Danmarks ældste, daterede gravskrift – over præsten Tue – findes i Vestervig, den er hugget kort efter 1200. Kendt af de fleste her på egnen er Sjørring »Bispegrav«. En meget gammel gravsten fra Vejerslev findes nu i Nationalmuseet, den lå 1887 foran en dør i Vils, hvortil den var kommet fra Vejerslev kirke. Den bar et indridset billede af en ridder uden våben, men med et kors i den løftede højre hånd. Ridderens klædning viser hen til tiden omkring 1250.

Nævnes kan også den i Galtrup kirkes tårn indmurede gravsten med runeindskriften: »Her ligger Isulv Troelsen.«

Fra en meget senere tid, adelens storhedstid, blev det almindeligt, at adelsfolk rejste pragtfulde epitafier over deres afdøde slægtninge. Kendt er Ingeborg Skeels over hende selv og hendes afdøde mand. Hun havde tilknytning til Limfjordsegnen, hendes slægt ejede Ullerup ved Thisted, en gård hun selv ejede til sin død. På epitafiet skriver hun, at hun rejste det, »for at hendes minde ikke ganske skal forgættes, thi når udarvinger tager gods og penge, varer mindet om de døde ikke længe.« – En lignende bevæggrund havde nok mange, at de ville mindes. Men nogle giver dog udtryk for andre følelser. På et andet epitafium står der, at det er rejst »Gud i himlen til lov og ære, kirken til prydelse og vore afgangne gode venner til ihukommelse.«

Til kirken søgte de henfarne slægter i medgang og modgang, det var, som der står i en norsk salme: »Der hentet' de bod for de tungeste savn og styrke til vandringens møje.« Vi søger også hen til kirken og kirkegården for, som der står på epitafiet, at »ihukomme« vore afdøde slægtninge og venner, og lad os så slutte vor rundtur ved en af de gamle kirker, Mors er så rig på, f.eks. ved den i Ørding, der er en af øens allersmukkeste, og fra hvis kirkegård der er den skønneste udsigt over land og fjord, et godt sted at dvæle, mens dagen går på hæld, og klokken ringer solen ned.

R. Skriver.

<p>Gælder det Cykler Knallerter</p> <p>så</p> <p>OLE Cykler</p> <p>Nykøbing Mors, tlf. 20751</p> <p>STORT UDVALG I TILBEHØR</p>	<p>Salaterne fra</p> <p>er et guld-kvalitets- produkt og et ægte MORSØ produkt</p>	<p>ØNSKESEDDEL</p> <p>Julen 1964</p> <p>Mit aller allestørste juleønske er:</p> <p>Bløde pakker</p> <p>fra</p> <p>Hvass BØRNETØJ Vestergade . Telefon 21350</p>
--	---	--

frugt
grønt
blomster

✱

På land og i by

Pomona

Poul Jensen · Havnegade 6 · Tlf. 21370

Centralhotellet

ANBEFALER

Restaurations-, krostue-, selskabs-
lokaler

BOWLINGBANE

Spisninger op til 600 kuverter

Stor sal til udstillinger og
foreningsarrangementer

Dinér transportable

leveres over hele øen
fra vort anerkendte køkken!

Restaurations tlf. 20 37 39
og køkken tlf. 2 06 95

Dansk Jul

Af Morten Wiberg

I høsten 1658 døde provst Erik Hansen i Græsted i Nordsjælland, men ved juletid var kaldet ubesat. Man havde andet at tænke på end at befordre præster fra et embede til et andet. Svensken var i landet. Han lå ved København og truede den med fordærv, og rundt om i landsbyerne, og købstæderne med for resten, huserede svenske ryttere i hobetal.

Græsted-embedet blev betjent af nabosognets præster, og der var ingen udsigt til forandring for det første. Hver søndag rullede en karosse ind i Græsted præstegård, snart fra Blistrup, snart fra Helsingør og snart fra en af de omliggende præstegårde, og de fremmede præster holdt foran stentrappen, som de havde gjort så tit, når de var på besøg i den salige provsts tid. Nu som før ringedes der til højmesse i Græsted kirke. Der var ingen synderlig forandring at spore. Også i præstegården stod alt ved det gamle, for da der ingen ny præst var kaldet, havde provstens søster, gamle faster Birgitte, og hans datter fået lov at blive boende der foreløbig.

Nu stod som sagt julen for døren, og i præstegården forberedte man sig på at tage imod den. I stegerset stod faster Birgitte og Gertrud, provstens datter, ved vinduesbordet, og foran sig havde de alt, hvad præstegården ejede af kobber, tin og malmsager. Spredt over hele bordet stod kedler, krus, lysesager og mortere, og luften i stegerset var tung af dunster fra brændevin og trippelse. Der blev pudset til tøjtiden. Udenfor sneede det jævnt og stille, og vidste man ikke, at kirketårnet ragede op over ladelængens rygning, ville man have svært ved at få øje på det, så tæt faldt fnuggene.

»Jeg gad vist, hvordan Hans klarer sig i det vejr?« sagde Gertrud. »Tror du, han er kørt fra Helsingør nu, faster?«

»Han klarer sig nok, skal vi tro, og han er jo så gammel i gårde, at han véd besked med, hvornår vi spiser nadver en højhellig aften, så han sørger nok for at være hjemme til tiden.«

»Ja, men svenskerne, faster?«

»Svenskerne? Man skal ikke tro alt, hvad man hører, barn. Jeg hørte godt, at Karen Bødgers stod og fyldte dig med historier om svenskens gale streger, men din far sagde altid, at svensken ikke var så slem, som han blev gjort til.«

»Det var, fordi fader havde været feltpræst hos svenskerne, før han kom til Græsted. Karen sagde, at de har været i Esrum i de sidste tre dage, og alt, hvad de ser, er deres, siger de.«

»Man skal ikke tro alt, hvad der siges, barn!«

Faster Birgitte dyppe kluden og pudser på en kobberkedel. Hun er selv lige så optaget af rygterne om, hvad svenskerne har bedrevet i Esrum, som Gertrud er, men hun finder det bedst at snakke så lidt som muligt om de ting. Gertrud kan tids nok få bekymringer. I tavshed arbejdes der med husgeråd.

»Hvordan kan det være, at fader blev svensk feltpræst?« spørger Gertrud lidt efter. »Havde han da ikke kald herhjemme først?«

»Jo, han var kapellan ved St. Olai i Helsingør, men så fik han vel lyst til at få luft under vingerne, og det blev hans lykke, Gud kan styre alt så underligt, Gertrud.«

»Fortæl mig om Nürnberg, faster. Det var altid så rart, når fader fortalte om gamle dage. Hvordan gik det til, at fader blev kendt med moder dernede?«

»Det véd jeg såmænd dårligt, Gertrud, men en lykke var det, at krigen endte for din fader og moder, som den gjorde.«

Du véd nok, at din fader, da han meldte sig under Gustav Adolfs faner, blev sat ind ved Johan

Banårs kyradsér-regiment og var præst dér, så længe han var med i krigen. Hele turen ned gennem Nordtyskland gjorde han med. Han var med alle steder, hvor det gik hedt til, og imellem, som han berettede de syge og sårede, førte han selv våben.«

»Og han kom aldrig selv noget til?«

»Såret blev han aldrig, men han kom jo i fangenskab, véd du nok. Det var ved Würzburg nede ved Mainfloden. De havde kæmpet sig frem og stod foran fyrst-biskoppens stærke slot »Marienburg«, som det nok kostede dem meget blod at storme, men taget blev slottet, og dér indrettede hæren sig på at blive en lille tid. Medens de lå dér, var det, at din fader på en tur ned ad floden blev taget sammen med en ung kornet, der, så vidt jeg husker, hed Oluf Bjørkfeldt. Det var i efteråret 1631, og de blev som fanger ført mod syd af Tillys hær, og det var nok en tur, de oplevede noget på. De lå sammen med Tillys landsknægte omkring Rothenburg nede i det frankiske, og de var også med at storme byen. Det var dér, at Tilly tvang borgmesteren til at drikke tre pletter vin i eet drag. Ellers havde han brændt byen af, for taget den fik de jo, selv om det holdt hårdt. Det husker du nok, din fader fortalte om. Han kunne fortælle de mange oplevelser meget bedre, end jeg kan.«

»Nej, vist ikke, nej, faster! Fortæl nu videre. Hvordan kom fader så til Nürnberg?«

Fixotræ Møbler

EGON ØSTERGAARD . TELF. Ø. ASSELS 36

Møbler

for alle hjem

Tæpper

til alle priser

Gå til fagmanden med Deres tæppe- og møbel problemer

MÆLK - FLØDE - SMØR

fra

DUEHOLM MEJERI

det førende mejeri

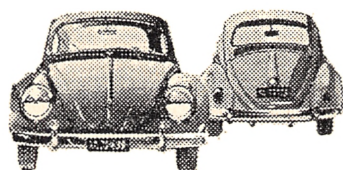
PERLE IS

uovertruffen i

KVALITET OG VELSMAG

- en topscorer

**Den kommer
man ikke
udenom...**

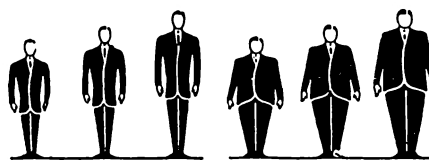
Johs. Kirkegaard

Aut. folkevognsforhandler

Telf. 2 11 44*, Fruevej 30-32, Nykøbing Mors

MODERNE MÆND

ønsker pasform

Er De åleslank eller kraftig?
Ligemeget. Vi har alle modeller
i de mest moderne kvaliteter
i BEDRE HERRETØJ i
twist og letvægt
fra kr. **198,-** til kr. **445,-**
Og så har vi øens største udvalg
i smarte strikvarer hos

POUL A.

Telefon 2 0159

Deres leverandør af bedre herretøj

»Så tænd du et lys da, for vi må ikke glemme arbejdet over min snak om det gamle. Nadveren er omtrent færdig, og et andet år skal vi ikke gemme pudsningen til det sidste øjeblik. Jo, ser du, Tillys hær drog videre ad Nürnberg til, og uden for byen slog de lejr. Derfra var det, din fader og Bjørkfeldt flygtede en mørk decemberrat og slap ind i byen. De blev modtaget godt, kan jeg tro. De vidste besked med alt i belejringshæren og måtte give forklaring både hos råd og borgmester. Ingen af dem var jo almindelige landløbere, og de fik begge to kvarter hos en af statens rådmænd, en rig købmand, der hed Lorenz Weber og boede på markedspladsen eller torvet, hvad det nu hed, lige ved Sebalduskirken. Der gik de nok og havde deres kronede dage, som man siger, og det var dér, din fader traf din moder. Hun hed Gertrud ligesom du, og hun var Lorenz Webers eneste datter.

Det krus, du satte op på karhylden før, har været din moders, og det har en hel del at gøre med det, at din moder og fader fik hinanden. Men det har sagtens ikke noget på sig, det, der fortælles om kruset. Man hører så meget af den slags. Nå, så blev de jo gift –«

»Nej, faster, lad mig høre det med kruset også!«

Gertrud havde taget kruset igen og stod og så på billederne, der var graveret på det. Det var billeder fra Nürnberg, den gamle borg, Markplatz med Frue kirke og Schöne Brunnen på den ene side og de to store kirker, Sanct Sebaldus og Sanct Lorenz, på den anden side.

»Hvorfor må jeg aldrig høre historien om moders krus? Jeg er da to og tyve år til sylvesterdag og ikke noget helt barn længere!«

»Det er heller ikke derfor, Gertrud, men det er ammestuehistorier. Når en ung pige er bestemt for en mand, og hun holder af ham, så skal hun kunne se hans ansigt i bunden af kruset, hedder det sig; men jeg har aldrig troet det, selv om din moder rigtignok sagde, at hun, aftenen før din fader friede til hende, havde set hans træk i kruset. Hun var

dengang på samme alder, som du er nu, og så kan man tit bilde sig ind, at man ser det, man gerne vil se!

De svenske ryttere var rykket længere og længere ned i Tyskland, og lige efter nytår 1632 lå Gustaf Adolf i Frankfurt. Der kom dronning Marie Eleonora ned til ham, og i marts måned rykkede svenskerne med kongen og dronningen i spidsen for hæren ind i Nürnberg. Det var den 21. marts. Jeg husker datoen, fordi din faders og moders bryllup stod dagen efter indtoget. Gustav Adolf og dronningen overværede det, og hele Nürnberg var nok på benene. De blev viet i Sebalduskirken, og din fader og moder talte tit om, hvor smukt det lød, da vielsen var forbi, og de alle sang: »Vor Gud han er så fast en borg«. På forskellige sprog sang de, men lige godt gik det, når svenskerne sang: »Vår Gud är osz en vældig borg«, og tyskerne stemte i med: »Ein' feste Burg ist unser Gott.« Ja, det var dengang! Siden rejste de ned i Sydbayern, kom tilbage til Nürnberg igen og kæmpede med Wallensteins tropper, og under alt dette var din moder også med. Hun fulgte dronningens hofstab sammen med kammerpigerne. Så kom det store slag ved Lützen i november, dér, hvor du véd, den svenske konge faldt, og da dronning Eleonora rejste hjem som enke, fulgte din fader og moder med, medens hæren blev liggende dernede lige til freden 1648, da de tredive års kampe endelig fik ende. Oluf Bjørkfeldt hørte de aldrig noget til mere. Han skal nok ellers også have været forliebt i din moder, men han var så ung, kun 17–18 år, og din fader blev altså den lykkelige, der førte Lorenz Webers datter til alteret. Ja, sådan kan det gå, når man har lykken til staldbroder, Gertrud!«

»Moder var smuk, ikke faster?«

»Det var hun, og vi holdt alle så meget af hende, barn. I 1634 rykkede de ind her i Græsted præstegård, og jeg husker så godt de første år, da din moder færdedes her i fadebur og stuer. Nytårsaften 1636 blev du født, og på det nye års første dag dø-

Kvalitetsvarer til fornuftige
priser – kort sagt...

Schou-tea

ALGADE 6 . NYKØBING MORS . TLF. 20378

skamol

Skarrehage Molerværk

NYKØBING MORS

Molerværkernes
Salgskontor

Nykøbing Mors . Telefon 21090

*De går
ikke forgæves
i*

Slagteriudsalgene

Hun havde stået i stegerset med ryggen mod stuen — (Tegn. Oskar Jørgensen)

de din moder, Gertrud. Kun så kort havde vi hende. Din fader blev stille og indadvendt efter den tid, og en overgang talte han om at rejse ned til hæren igen. Han ville både glemme og mindes. Heldigvis fik vi ham dog overtalt til at blive her, du og jeg, og det var nok dig, der havde størst andel deri, skønt du var så lille. Hvad jeg ikke kunne med ord, udrettede du med dine blanke øjne og dit smil, når du lå i vuggen, og han kom og kiggede til dig!»

»Og nu er vi to alene, faster!«

Både faster Birgittes og Gertruds øjne duggedes.

Stille bærer de sagerne ind og sætter dem på plads. Ilden lyser fra revnerne i bilæggeren, og udenfor daler sneen stadig ned over byen. Lysene titter ud fra vinduerne i gårdene rundt om, og julehyggen spores overalt.

»Nu kommer Hans vist,« råber Gertrud ind i stuen. Hun står ved vinduet i stegerset og kigger ud på gårdspladsen. »Jeg kan høre, hestene stamper i porten.«

Og rigtigt – ind i lysstriben fra vinduet ser hun en kane komme. – Det er Hans med de brune – men hvad er det? Er han ikke alene?

Frem af porten kommer den ene rytter efter den

anden, flere og flere, alle med hjelme på hovedet og karabiner slængt over ryggen. Hestene stejler og pruster, sparker sneen op i store skyer.

»Sid af folkens!«

Græsted præstegård har fået svensk indkvartering.

Netop som Gertrud vil løbe ind i stuen efter faster Birgitte, bliver stegersdøren revet op.

»Nej, bliv kun her, lille jomfru. Vi skal såmænd ikke gøre hende fortræd.«

Gertrud stirrer på den tilsneede officer og stammer noget om, at nu skal hun kalde.

»Ja, gør kun det, at vi snart kan komme til at holde helligaften.«

Gertrud forsvinder skyndsomst, og officeren, en major, begynder at børste sneen af sin vams.

Da faster Birgitte kommer til, gør majoren sin dybeste reverens, beklager meget, at han således falder med døren ind i huset på en juleaften, men krig er krig, og han vil sætte pris på at få tag over hovedet og mad på bordet til sig og folkene.

Det er ikke meningen, at præstegården skal huse dem alle. De skal fordeles over hele byen, men majoren vil selv blive her sammen med en halv snes af kyradserne. Han siger det i en forekommende to-

frisk og
velklædt

til hverdag
i en kittel
fra...

FLENSBORG LAGER

Telefon 2 02 74

Herreekvipering

Skotøjshandel

10 udstillings-
vinduer

Brdr. Andersen

Vestergade . Nykøbing Mors . Telf. 20313

Parkering lige ved døren

ne, men faster Birgitte mærker nok, at her nytter ingen modsigelse eller parlamentaren.

På mindre end en halv time er godt og vel et halvt hundrede ryttere i kvarter rundt om i byen.

Af fjender at være er svenskerne meget skikkelige, tænker Gertrud. Endnu har de da hverken plyndret eller stukket ild på nogen steder, og folkene nede i borgerstuen opfører sig rigtig net, synes hun. Men det er måske majorens skyld ...

Ja, majoren! Hun véd ikke rigtig, om hun er bange for ham eller ej. Beleven og ridderlig er han af væsen, det lader sig ikke nægte, men hans øjne tør hun ikke møde mere. Så underligt som han dog stirrer på hende. Hun havde stået ude i stegerset med ryggen vendt imod stuen. Døren stod åben, og hun kunne mærke, hvorledes hans øjne hvilede på hende. Der var ikke noget ondt i hans stirren eller uærbødigt, snarere var den ransagende, men hun led den ikke – og dog. Hun kunne ikke blive klog på, hvad det var, hun følte, når han så på hende.

Efter nadveren tog faster Birgitte spændebiblen ned fra bordendeskabet og gav sig til at læse i den, Gertrud tog en postillebog, og majoren gjorde sig det behageligt i vingestolen ved bilæggeren med en pibe.

Ud på aftenen hentede Gertrud æbleskiver, majo-

Deres

EL-installatør

Udfører alt i el-installationer

ren rykkede hen til bordet, hvor der blev sat et krus gammeløl til ham.

Samtalen gik det kun så som så med. Hvad skal man sige til vildtfremmede mennesker?

»Har det krus været længe her i præstegården?« sagde majoren pludselig. Han holdt kruset hen til lyset og betragtede det nøje.

»Det kom her, da min broder blev præst her,« svarede faster Birgitte.

»Jeg ser, her står »G.W.« i låget; er det præstens navnetræk kanske?«

»Nej, det er min broderkones. Hun var fra Sydtyskland.«

»Ja, kruset er fra Nürnberg, ser jeg nok. Jeg kender både borgen og kirkerne!«

»Nå, så majoren har været i Nürnberg?«

»Det har jeg. Jeg har set det meste af Tyskland lige fra Pommern til Rhinen. Under Gustav Adolf var jeg et par gange i Nürnberg.

De sad tavse en stund, så var det atter majoren, der talte.

»Jeg har set det krus før eller i hvert fald ét, der lignede det meget,« sagde han. »Er I kedede af at sige mig navnet på eders broders kone?«

»Hun hed Gertrud Weber—«

»Og var datter af den rige Lorenz Weber i Nürnberg,« afbrød majoren hende.

»Ja, hvor véd I —«

Majoren havde rejst sig og gik nu op og ned ad gulvet. »Jeg véd endnu mere,« sagde han. »Hvem skulle have drømt om det, hvem skulle dog —«

Og han måtte have fat i kruset igen.

»Så hed Ederes broder Erik Hansen?«

»Ja, han gjorde, men hvor kan I sige os alt det?«

»Har Eders broder aldrig nævnt en vis Oluf Bjørkfeldt, en kornet ved samme regiment, som jeg nu er major ved? Oluf Bjørkfeldt, det er mig.«

*

Helligdagene var gået, og endnu lå rytterne i kvarter i Græsted. Men det passede ikke kyradsererne rigtigt, det Græsted-kvarter. Gud véd også, hvad der pludselig havde stukket majoren, siden han havde givet ordre til, at byen skulle behandles lempeligt. Var det højtiden, der havde stemt ham mildt, eller skulle mandskabet kanske suge på labben, fordi majoren havde forset sig på et par blå øjne i præstegården?

Han syntes, der ligesom var ved at blive lidt mening i tilværelsen igen, præstegårdshyggen havde fået tag i ham, og han ville blive, så længe han kunne forsvare det.

NYBYGNINGER

Omforandringer

Reparationer

Kloakarbejder

Moderne

Kompressor anlæg

til nedbrydning

A. Kramer Kristiansen

Østergade 9, Nykøbing Mors, Telefon 20811

Udlejning af moderne
stilladser til alle formål

Bernina Symaskiner

v. J. Andersen

Havnegade 10

Nykøbing Mors, telf. 20606

*Kolonial . Vin
Delikatetse*

**Kun een
har byens
bedste
Jule-kaffe**

Aage Christoffersen

Telefon 20141 . Nykøbing Mors

Oplev julen
i hyggelige

Sallingsund Færgetro

Den gamle Bio

Af KAREN MØLLER

Idag er der lyd på filmen, personerne taler i stedet for at mime overdrevent, man får ikke teksten serveret efter billedet, der er film i farver, wide-screen og hvad véd jeg. Vil man betale for det, kan man slange sig i en sofa under forestillingen, man kan få afkommet passet, mens man nyder eller ikke nyder filmen. Billed-paladserne er elegant og smagfuldt udstyrede, man venter i rummelige vestibuler, hvor man kan købe godter, se TV, om man har lyst. Man kan trække sig tilbage og nette sig m.v. Ja, jeg har besøgt biografer, hvor man på tykke tæpper gik op til et dameværelse - på vejen var der kulørte springvand og volierer med tropefugle - i dameværelset var der fremlagt skrivepapir og -grejer, hvis man kunne tænke sig at skrive et brev. For ikke nævne kino-orgler, der stiger op fra dybet - og synker igen - efter udført bævre-præstation.

Men - ligegyldigt, hvad jeg har oplevet af luksus-udstyr og teknisk fremstormen gennem årene i den genre - intet har kunnet fortrænge de indtryk, jeg modtog som barn og purung i den gamle, forlængst nedlagte Bio i Havnegade.

En biograftur - hvad betyder den i vore dage? Dengang var det en oplevelse at få lov at gå i Bio. Det kostede ikke mange ører, men til gengæld sad pengene ikke så løse som nu, og man var ikke forvænt med adspredelser, men man kunne leve længe på dem, man fik; der var tid til at fordøje dem, indtrykkene pløredede ikke ud i hinanden, de fæstnede sig i bevidstheden, stod isolerede, klare. Nu siger man jo også, at de indtryk, et menneske modtager de første sytten leveår, sidder bedst fast; da er modtageligheden størst, evnen til at indsuge er frisk, det kar, der skal rumme vores oplevelser gennem et liv, er ikke overfyldt.

I hvert fald - intet nok så overdådigt og forbløffende jeg sidenhen har været ude for, kan måle sig med, hvad gamle Bio skænkede mig. Jeg havde næsten feber af forventning, når jeg fultede afsted med mine småpenge i en varm, fugtig næve.

Facaden - ikke noget at råbe hurra for, men så uanselig den var - den udstrålede magi. Hav af neonlys? Man kendte ikke neonlys.

Rummelig, elegant vestibule? Gå væk. Et rum, slet og ret - med en billetluge i den ene ende. Kontrolløren var en lille, bestemt herre med en hvid flip; man gjorde klogest i at te sig, ellers risikerede man at blive smidt ud, og det var slet ikke til at tænke på. Så var der en dreng, der vrælede pro-

gram fem øre, men det var kun de velbeslåede, der kunne tillade sig den uhørte luksus.

Lærredet deroppe stod nøgent og bart, ingen lækre fløjlsfolder i purpur gled til side, når forestillingen begyndte.

Man blev heller ikke vist på plads af en lækker, lille usherette i uniform, man fandt selv en plads.

Vi unger sad helt nede foran, der var ikke kælet for vore haler – vi var så tæt på, at det ikke sjældent resulterede i hold i nakken, men det så vi stort på. Det forekommer mig, vi forlod lokalet samme vej, som vi gik ind – der var i hvert fald ikke en række udgange med »Exit« over.

Luften var harsk, navnlig i regnvej, vådt tøj dufter ikke af Blue grass, og vi gik heller ikke så meget i bad dengang, som vi gør nu, et baderum var ikke hvermands eje. Air-condition var også noget, man havde til gode. Jo, atmosfæren var ofte hamber, mig generede det ikke, jeg kunne have indåndet hvad som helst uden at lægge mærke til det. Det var ikke nogen sjælden oplevelse at få en loppe med hjem heller, og hvad så? Man blev den kvit igen.

Akkompagnementet leveredes af et opretstående i det ene hjørne. Der blev spillet gode gamle sager som »Stille sorg«, »Aftenklokkerne«, »Star of the sea« – salonstykker med megen trilren i, lifligt.

— hele familiens hobby

Modeljernbane

Ægte MÄRKLIN kvalitet fra kr. 86,50 for komplet sæt med transformator:

Og hertil kommer Sensationen:

Faller veje

med kørende biler!

Se nyhederne hos

NIELSEN & SØGAARD

Nygade 2 . Telefon 2 02 95

Deres MÄRKLIN og FALLER forhandler

Spar sammen til MÄRKLIN

— det betaler sig

Julegaver *Hvad han ønsker kan han få!* ♦

Manchetskjorter

Hvide og mønstrede, nylon **48,00**
Intercotten (stryger sig selv) **42,50**
Angli, Melka, Stanmore **34,50**

Sportsskjorter

Sportsskjorter **48,00**
Strygefri poplin **39,50**
Nylon fløjl - Nylon velour **29,85**

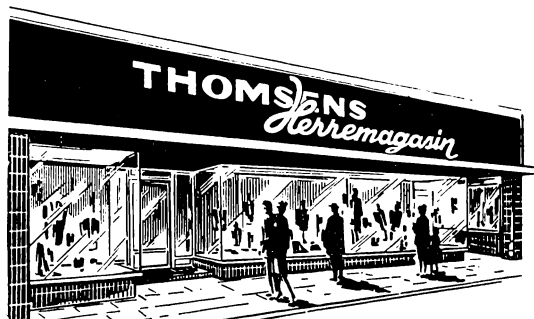
Slåbroks og badekåber

Dressing gowns fra **88,00**
Badekåber i velour fra **88,00**
Badekåber i frotté fra **68,00**

Pullover - Cardigan

Elegant cardigan **68,00 - 39,50**
Flotte pullovers **48,00 - 34,50**

**Pyjamas - Skindhandsker
Slips - Halstørklæder
Sokker - Undertøj i kæmpe
udvalg.**

Algade . Nykøbing Mors . Telefon 2 01 83

Jeg husker navnlig fru Humble, hun gik med stok – min gamle veninde Ingrid har også plejet omgang med de tangenter. Der stod ærefrygt om damen, der gik ind bag det forhæng med sine noder.

Når lyset så blev slukket – det sugede i mellemgulvet af betagelse. Nu morer man sig over stumfilmen – de overdrevne grimasser, der var nødvendige, når enhver følelse skulle udtrykkes i mimik, de sjove, rykvise bevægelser – den måde, man fik teksterne på – vi fandt det hele vidunderligt, vi var ikke forvante eller blaserte, man lo og grød, man led, man frydede sig med filmens store fra dengang.

Chaplin, der blev ved at være stor, selv da talefilmen kom. Norma og Constance Talmagde, de dejlige søstre Gish, Mae Marsh fra *Intolerance* – den pikante Gloria Swanson med de vildt svungne bryn og den korte hals – alverdens kæreste, Mary Pickford, aldeles u-sexet – strygebræt-flad, med slangekrøller og vingesko. Den dæmoniske Theda Bare – og hvad de nu allesammen hed, stjernerne, der slukedes, da talens epoke oprandt.

Og vore egne – hjertet var ved at hoppe ud af min mund, når Valdemar Psilander tonede frem, mandig og monocle-prydet; jeg havde ham på postkort, og hver aften kyssede jeg hans papmund. Så var der de dumdristige søstre Sannom, der rendte over tage og klatrede op ad fabrikkskorstenene. Den

blide Ebba Thomsen – die Asta ikke at forglemme – Gunnar Tolnæs, der vel ikke var dansk – men dejlig, sikken profil. Og Karen Kaspersen og mange, mange flere. Den tyske, malkepige-frodige Henny Porten fandt jeg også vidunderlig. Lidt senere Valentino, der dansede på sort marmorgulv med Gloria – uhm uhm.

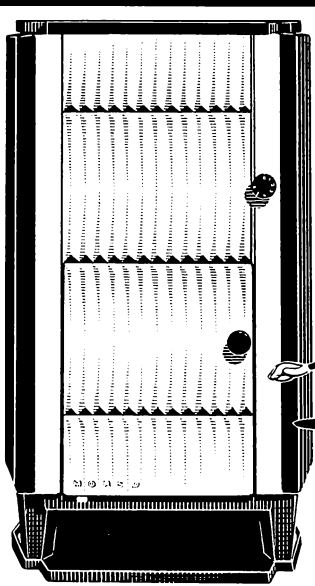
Det var tider, man var med i det hele deroppe på lærredet. Man knyttede næver ad skurken og tiljublede helten – og gav ham gode råd, når han var i knibe.

Det var ikke nogen sjælden foreteelse, at filmen brast, som regel på et ulideligt spændende sted. Der blev et postyr, en trampen og piben, og de tramp kunne høres, såsom mange af os gik i træsko med jernbeslag. Bag det lysende øje på bagvæggen masede operatøren febrilsk med at få strimlen i orden – dengang hørte der ingen indviklet uddannelse til for at betjene et films-apparat – i hvert fald var det bibeskæftigelse for manden dernede, såvidt jeg husker, havde han dukkeklinik om dagen.

Man ligesom tabte tråden lidt, mens det stod på, men det gjorde intet skår i glæden, det hørte nu en gang med.

Ungdommelige sjæle af begge køn reagerede hver på sin facon, når der blev kysset alenlangt der-

(Fortsættes side 53)

**morsø
olieovn
1003**

Morsø olieovn 1003 er forsynet med en luftkontroller. Brændstof: Gasolie eller petroleum. Farve: Olivengrøn med perlegrå forplade. Højde 92 cm, bredde 54 cm, dybde 40 cm. Ydelse: 6000 cal./t.

AKTIESELSKABET
N.A. Christensen & Co.
KGL. HOFLEVERANDØR
NYKØBING M. (077) 21300*

Chr. Søndergaard

Dragstrup, fortæller

I vor mere og mere forjagede tid forsvinder det gamle, det hyggelige islet. Der er næsten ingen, som får tid til at standse op og tage tilværelsen lidt med ro, hygge sig og fortælle en god historie. Men ind imellem kan man finde en af de gamle, en, der har gjort hele dette og en part af sidste århundrede med, og hvad der så kan berettes — det er ikke småting, man véd at fortælle om de gamle tider. En af disse gamle „kæmper“ er den 83-årige *Chr. Søndergaard* i Dragstrup. Han véd god besked om de gamle ting i sognet — Finns pøt, den godhjertede friskolelærer, smugkroen ved åen, ja, man kunne blive ved, men vi må hellere lade Chr. Søndergaard selv berette:

Jeg er født i 1881 i Frøslev, men i min barndom flyttede vi herud i Østergaard i Dragstrup, vor gamle slægtsgård, som dengang var på 47 tdr. land. Jeg var nu kendt her i forvejen, for vi havde gået i friskole i Strandgården, men da så bedstefar overtog stedet her, så blev der indrettet lokale hos os.

Der var skiftende lærere til at begynde med. Der var vist en, som hed *Søren Olsen*, men så i 1860'erne kom *Morten Jensen*, og han blev her til 1908, så det var ham, jeg gik i friskole hos. Det var nu sådan er godmodig og velhjertet mand. Vi børn syntes vældig om det, han fortalte os. Ved siden af lærergerningen skrev han digte og lejlighedssange — jeg tror ikke, han fik sendt ret meget af det ud, men han var nødt til at gøre noget.

Friskolegerningen var jo ikke noget, som kastede så meget af sig — da han så havde ni børn, var der nok at se til. Jeg mindes således, at der var en tid, hvor han kun kunne bruge ti øre på hvert barn om dagen for at føde og klæde det.

»Hæl«-familien

— Men der var vel også andre mennesker i Frøslev, som har fæstnet sig i Deres hukommelse?

— Jo, der var da f.eks. »Hæl«-familien. Det er

ganske vist fra før min tid, men det fortæltes, da jeg var barn, at de havde boet i et hus i Frøslev, og omkring huset var en række hyldetræer — deraf er navnet måske kommet.

De var nogle brødre, Niels Kr. Hæl og Kristian Hæl, ja, og så var der da også Morten Hæl. Det må have været i 1850'erne, han gik post herude.

Man sagde om ham, at han skulle have 36 kopper kaffe under den posttur, men det var nu ikke så mærkeligt, for han kunne ikke læse, og så var han nødt til at have sådan specielle steder, hvor han gik ind og fik adresserne læst op, så måtte han prøve at huske dem. Men når han var inde, gled der altid et par kopper kaffe ned, og tid tog det også, så det var ofte, at han ikke var færdig med sin posttur før langt ud på natten. Det kunne ikke gå i længden, men han løste problemet ved at sende sin søn i skole, og da drengen havde lært at læse godt nok, måtte han følge med og læse adresserne højt.

Antoinettebro

Samme »Hæl«-familie har også sat sig spor her på egnen. En af »Hæl«-ernes koner passede broen her østerude. Hun tog en skilling af hver, der var til fods, for at de kunne passere broen, men der var nu ikke så mange, der benyttede sig af det, de brugte vadestedet lige ved siden af. Men alligevel — konen hed Antoinette og deraf navnet Antoinettes bro eller Antoinettebro.

Når vi nu taler om bro, kommer jeg til at tænke på en anden historie. Købmandshandelen her ved Dragstrup vig er jo gammel, og før fhv. købmand *Kundsen* kom til, var det en mand, som hed *Pedersen*, der havde den. Dengang — ja, det må vel snart være et hundrede år siden, var den lidt af en smugkro, og egnens gårdmænd sad dernede hele dagen og drak kaffepunche. Sådan var der en aften en af dem, der

Det helt store udvalg i
legetøj finder De hos...

Willy Jensen Lilletorv . Telefon 20162

Skal De bygge?

se da vore
prøver på

maskinstrøgne

blødstrøgne

børstede

prægede

gule og røde

FACADESTEN

MORSØ TEGLVÆRKER A/S

Telf. Nykøbing M. 21655*

Skal De bygge?

forhør da vore
priser på

Mørtel

Klinkerbeton

ISO-dæk

Fundablokke

Betonrør Δ 337

Vinduesoverligger

Klinkerplader

m. m.

MORSØ MØRTELVÆRK og BETONVAREFABRIK

Tlf. Nykøbing M. 21655*

havde en ko, som skulle kælve. Han begav sig på vej hjem, men gik ikke helt lige, og da han skulle over broen, faldt han selvfølgelig i vandet.

Hans kammerater kom til og grinede godt af ham, men han påstod hårdnakket: »Ja, I tror, jeg er drukken, men jeg mødte en ligskare på broen, og den trængte mig i vandet.«

Finns pøt

– Det var jo lidt hen i retning af en spøgelseshistorie. Der må vel gå flere af den slags?

– Det véd jeg snart ikke – jo, der var en mand, som hed Kurt. Hans kone havde ry for at kunne forvandle sig. Hun var med andre ord lidt af en heks. En dag var en af egnens gårdmænd på jagt og mærkede en hare uden at dræbe den. Næste dag haltede Kurts kone, så der var ingen tvivl for folk: hun havde forvandlet sig til en hare.

Skal man tale om overnaturlige hændelser, er der også historien om Finns pøt. Da jeg var dreng, var det en stor mose, omgivet af mange små vildhuller, og dybe var de allesammen. Nu er det hele ved at være løbet sammen. At den kom til at hedde Finns pøt, skyldes, at der var en mand med det navn, som havde forskrevet sig til Fanden. Så en dag, da han sammen med et par andre spiser sin mellemmad under markarbejde, ser de en mand komme op mod dem. »Så er der bud efter mig,« råber Finn, løber ned til mosen og styrter sig i den.

Sådan gik det til – det var dengang, der nærmest kun var lyng og pors og vel lidt marehalm her omkring. Da jeg var dreng, var alt næsten bart herude, men et par mænd, der boede her, Henry Kusk og Jens Kjær, gav sig til at plante, og siden er der også kommet haver og meget andet til, så det er blevet en ren fornøjelse at se ud over landskabet.

Peder Kjærs sørgelige skæbne

– Det var stoute karle, som var her i gamle dage?

– Det kan man roligt sige, der var en, som hed »This«, han arbejdede i tørvegravene her, dem har der nemlig også været nogen af, og han kunne æde og drikke, så det var helt forfærdeligt. Vi havde en forsikringsagent, der kunne drikke en flaske brændevin og kun behøvede at tage den fra munden to gange, men »This« kunne tømme den i et eneste drag.

Så var der en mand, som hed Peder Kjær, men med ham tog det en dårlig ende. Han var ungkarl, og et par gårde fra boede en enke. Hun ville giftes med Peder, men det var han ikke spor for. Hun pressede dog på, og til sidst var man nået dertil, at enten skulle han gifte sig med enken, eller også måtte han springe soldat, sagde hans fader. Så valgte Peder krigshåndværket og var med ved Sankelmark, hvor han blev såret i foden.

Det næste er nok det mest sørgelige af den histo-

rie – han lå på lazarettet, da det blev besat af preusserne. Nogle af de sårede kunne tages med til de danske linjer, men den danske befalingsmand sagde om Peder: »Han her blev såret ved Sankelmark, men ikke mere end han gik fra kampen, så ham kan I godt tage,« og så måtte Peder i fangenskab, slutter Chr. Søndergaard.

MOA-MOA (fortsat fra side 31)

han igen: moa, moa, pas på, uhyret er her, den vil æde mig, og så slog han om sig; moa, moa. Jeg tog ham, bar ham over i min seng, og da gråden var holdt op, og mere ro var kommet over ham, fik jeg hele historien om sælungerne, og det forfærdelige uhyre, som pludselig kom og ville vælte båden og æde jer begge to. Et øjeblik efter sov han igen med hovedet hvilende på mit bryst; de strittende lokker kildede mig på hagen, men jeg nænnede ikke at flytte det trætte hoved; min hånd gled kærtegnende over den tårevædede kind, der sov sig hvile og styrke til en ny dag med mange nye og spændende oplevelser i vente. For således er Ole Jakop, der sker altid noget, dér hvor han er.

DEN GAMLE BIO (fortsat fra side 50)

oppe. Drengene smaskede på det vulgæreste, pigerne sukkede henrevet – og ønskede de var i heltindens sted.

Når glycerintårerne flød deroppe, flød vi også ud af øjnene – og ikke med glycerin. En smuk mand, der tog afsked – for evigt – med sin elskede – »Stille sorg« – højdepunktet af tårevædet salighed.

Der sad man så, snøftende, stiv i nakken, øm i numsen, halvt bedøvet af beklumret luft – og levede med, som vi aldrig siden har formået at leve med – i sofaer, air-condition og det hele. Flimren, pift, trampen – intet kunne spolere den store oplevelse, man stod på vid gab dengang.

Når det så sluttelig var »Finis« deroppe, og det hårde lys blev tændt, og der skulle mases for at komme ud – det var som at vågne af en drøm. Det halve af een befandt sig stadig i selskab med det deroppe – det andet halve stod så nøgternt og realistisk i Havnegade og var den, den hele tiden havde været. Og som skulle hjem og kigge på de lektier, der blev forsømt, fordi man skulle i Bio. Det var ikke nemt at stille om fra Lilian Gish drivende på en isflage til decimalbrøker, men oplevelsen var der at tære på fremover, slikke på som på et dejligt bolsje – og slikket blev der.

Gamle, forlængst hedengangne Bio. Du var hverken køn, imponerende eller noget som helst andet – dine bænke var under al kritik, dit lærred flimrede, din luft var rædselsfuld.

Alligevel – tak for uforglemmelige oplevelser!

Karen Møller.

Træløst

stort velassorteret
og vellagret lager

**Ovntørret træ
fra egen
damptørreovn**

Grundlagt 1865

Øens ældste og største

Telefon 216 22

*Specialforretning i
bygningstikler*

Gulvbelægnings-
materialer

Imprægnerings-
midler

Isoleringsmaterialer
m. m.

Tanker fa ywl

Hvær Or fa Ywl, aa saa naa æ Jow'e er bløven hwi'k,
saa go mi Tanker tebaag, te mi Barndomstiek,
aa hvafu? – Ja, de er et saa næm aa beskryw,
men de töt a næsten wa saa skjøn som det ku blyw.
Men dengaang, da tøws a alti' vi haad Sne møj længer,
saa ved a', om de kam sæ aa' æ Venter var strænger,
det var wal et fu' – nej, de skal'en wal et trow,
te de var fu', de fek Low te' aa leg i Row,
fu saa snaa' de sner en bette Krom no, saa skal æ Sneplow smej'de we'k,
dengaang, da kun æ Snedrywer godt leg po æ Wej, fli'e Daw i Trekk.
De var lisom Folk, dengaang haad bej'e Staan',
der var ingen Biik'ler dæ skul frem, nej da ky'e di i Kaan'.
Aaa var dæ' fo møj Sne po æ Wej, saa laved æ Snefoged en frisk,
uk'e øver æ Mark aa Eng, aa den sot han aa', mæ en Halmve'sk,
fek Folk saa en Par Hæj'st fu æ Kaa'n, der vil tefra'm,
saa ska a Lov fu di ku kom', osse somti li'g mæ de sam.
Der var Fæj'st i æ Landskaw, naar en Kaa'n mæ Klokke aa Bjæller ky' forbi'k,
de er nøj a de, a savne fræ mi Barndomsti'k.
Aaa saa var dæ jen Teng fa Ywl, a særli ka how,
de var naar vi haa'd fot gjov ræn te Ywl, derhjem i æ Stow.
Den laang Bow'e aa Bænk aa æ Gwol var bløven fernisi'er,
æ Kakel var pus'ed, aa æ Hænglamp bronsi'er.
Det skjent aa strolt, aa var saa pæn,
a ska Low fu vi ku sejk, dæ var bløven gjov ræn.
Aa saa ryg'ed a Svæ't aa Fernis aa Tingtuk', i æ hil Stow,
det glæme a aldrig, saa læng a ka how.
Ja æ Lo'ft ku godt væ' stram, men de var skjøn ilywel,
fu naar vi var kommen saa laant, saa var li' fa' de var Ywl.
Men den Slaw opløves et ret manne Stie' længer,
der er ihværfa' et ret manne, der haa' en bronsier Lamp, der hænger.
Ja, a ka' et læ væ mæ aa tenk' po'
den Forandring der haa ski' den sist halhunne Or.
Dengang var der ingen po æ Land dæ haad elektrisk Lys, Central Varm eller
Gwoltep
laant minne indlaa Vand, heller »Trek aa Slep«.
Nej da gjov vi vor Behov i en Spand,
der var ingen der tenkt po', aa skylle uke' mæ Vand.
Der var heller ingen dæ haad Gas eller Elektrisk i djær Komfykk,
nej da fyjed di mæ Tør', dæ var somti' en wa Postykk,
fu var æ Tør' et fo ta', saa var et altid de vil brind,
saa skul di ha fat i en slant Petroleum, aa saa nu ta' Pind,
kam der saa fo møj po', saa kunne godt gek' en ordentlig Poff,
det var søn te æ Aask de' fløw uk'e aa Skoff.
Der var heller ingen, dengaang, der haad Frysbox eller Køleskaw,
da bløw der et te'nkt på Vitamine eller Kalorier, eller den Slaw,
nej, der bløw slagted en stu' skrommel Svek'en, aa en Par gue Fo'er,

det kam iik'e Saaltkaa' aa saa skul vi løw a de' en Or,
 æ Flæsk kun godt blyw ledt guk'el hen po æ Tejk,
 men hwa, – naar det bløw stejt, saa var dæ jo ingen der fik de aa sejk.
 Vi haad heller et hværken Støvsuge, Sulfo æller Skuerpolwer, naar vi skul gy' ræn,
 men dæfu ku' vi da godt haa baade ræn aa pæn,
 æ Brøge'sbow bløw skured mæ en Halmwesek aa nøj Kalk aa Saan',
 a ska Low fu den ku' blyw hwi'k, men det var ho' we si Haan'.
 Der var heller ingen dæ haad Radio, T. V. eller den Slaw,
 vil vi ha' Musik, de skul vi sil law.
 Der var nue' ænkelt der haad en Grammefon,
 men de var da nærmest en hi'l Sensasjon.
 Aaa hvis vi dengaang skul en Tuke' ike' Byjk,
 ky' vi skam et i Bejkel, hvo' vi ku se'j i løjk,
 nej, de foregik mæ Hæj'st fu, aa i en oben Wuk'en.
 Det var et saa behagelig, hvis de rænt', aa æ Wæjle va uk'en.
 Ja, vi haa' fot manne Behageligheder den sist 50 Or, det er ilywel wes,
 men a wed saamæn et aa, – er vi bløwen mi' tefres?
 No haa vi i æ Tanker wæt flir' Or tebaag, hvis vi saa goe' ligesaa manne frem,
 hvordan mon der saa si' uk'e i vor Hjem?
 Men der er da klog Folk, dæ allere haa' begynd aa spo'
 hvordan det om nu' Or vel kom te' aa go'.
 Saa kommer an po', om vi po æ Fenger er ra'p,
 fu saa skal de hile ordnes we aa trø'k po nu Knap,
 aa saa behøve vi et aa law hværken Bøf eller Frekadeller,
 saa ka vi hol æ Lyv, we aa slug nu Peller.
 Vi skal heller et spekulir po', om nu' te aa hjælp wos vi haa fot,
 nej, saa ka vi klaa' de hile si'l we hjælp a en Robot.
 Skal vi en Svit te Thisted, Nykb. eller Skyv,
 så skal vi hværken mæ' Bijkel eller Tog, nej saa ska' vi flyw,
 trænger vi te' en bette Ferie, aa vi hæls ka' fo Staan',
 saa taa' vi mæ' Rumskiv, aa flyve op po æ Maan'.
 Æljerne we' aa tenke po', så blyve a swemmel,
 tenk sæ', aa kom te flagren, imæl æ Jow'e aa æ Hemmel.
 At vi ka kom hil op på æ Maan', de go' la'nt øver mi Forstand,
 men a ær jo hæller et anten en almindlig Kwon dærud fræ æ Land.
 Ja, de ka no got ski', det kommer te aa forego', som de hæ' ær beskrown,
 si'l om dem flest a vos, tenke we wo si'l: »Nej de blyve Løwn«.
 Men go'er saa gal, dæ blyve noj om æ Snak ilyw'l,
 saa vel a da ønsk aa hob, vi alti' mo fo en skjøn aa gu' Ywl.
En Kwon fræ æ Land.

VI HAR DET HELE

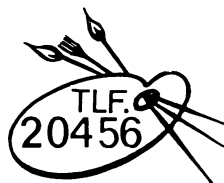
Alle det moderne landbrugs olieprodukter — brændstof, smørelie og tilbehør til maskinerne samt fyringsolie til opvarmning — leveres fra lokalt lager hurtigt og præcist.

Depotindehaver **Viktor Kjeldsen**
Lindevej 16 . Nykøbing Mors
Telefon 2 09 36

- *juletræsdyntet*

køber man
hvor udvalget
er størst og billigst
- gå derfor til...

Hørnings Farvehandel

LILLETORV 5 . NYKØBING MORS

Vagner B. Sørensen

Entreprenør

Algade 28
Telefon 21588

- ✘ Jord-, vej- og kloakarbejde
- ✘ Udgravning af byggegrunde
- ✘ Brolægning og asfaltering
- ✘ Sværtransport med blokvogn

Tilbud gives uden forbindende

Anlægget i V. Jølby

På opfordring vil jeg med glæde forsøge i det følgende at svare på spørgsmålet angående den af mig anlagte have, om tanken bag den og formålet med den.

For en del år siden var min kone og jeg sammen med nogle venner på en lille udflugt op gennem Thy, hvor vi blandt andet gjorde ophold ved »Thors-høj Plantage« i Elsted, hvor vore venner vidste, at der var en meget smuk og sigende have, vi besøgte og følte os meget berigede, og da vi syntes, det var en god måde at vidne på, og jeg i en del år har gået og syslet med tanken om noget lignende, besluttede vi os til at begynde anlægget af haven. Vi var klar over, at det ville blive et slidsomt og kostbart arbejde, men det er en beslutning og et arbejde, vi aldrig har fortrudt.

Sommeren 1960 begyndte vi at anlægge haven på et dertil egnet areal på ca. 1 td. sæde, og hvor der i forvejen var en lille lund af ældre løvtræer, plantet af min bedstefar for ca. hundrede år siden. Gården

her er nemlig gammel slægtsgård. Denne lund var i årenes løb blevet tilgroet af ukrudt, hyld og tornebuske m.m. Først ryddede vi dette bort og fældede nogle af de tiloversblevne træer samt gravede en dam, som blev beplantet med udenlandske åkander i flere farver. Derefter anskaffedes flere billæskampesten fra øens grusgrave samt en del møllesten fra egnens nedlagte møller. Ligeledes fik jeg en del store kampesten fra stranden, derforuden blev jeg foræret nogle sten fra en sløjfet bronzealdergrav på en nabogård. Disse sten blev opstillet forskellige steder i haven, på græsplæner og i blomsterrabatter, og i sommeren 1961 påmalet skriftord fra bibelen samt brudstykker af salmer. Ligeledes har jeg støbt en hel del cementtavler, hvorpå der også er påmalet skriftsteder og sange, blandt andet alle seks vers af sangen: At tro det er at lægge. På en åben plads i lunden har jeg lavet og opstillet et ret stort kors, udført i cement, med indlagte rullesten fra Vorupør. Korset står på en lille forhøjning, der er ca. 2 m høj. De indlagte sten var tænkt som pynt, men ved nærmere eftersyn nogle dage efter, at korset var støbt, opdagede jeg, at der netop var blevet brugt 33 sten, én sten for hvert år Jesus gik her på jorden. For mig var dette en stor oplevelse. Ligeledes har jeg med mine små evner fremstillet fra Lukas 12. den rige bonde, Lukas 14. det store gæstebud og fra

DET GODE SCHWEIZER-UR

Et af verdens mest solgte ure!

Forhandles kun af Tempus-ur-magerne

ROAMER er grundlagt i 1888 og beskæftiger i dag over 1200 præcisionsarbejdere

100% vandtæt
Stødsikkert
Antimagnetisk

RW
ROAMER
URET, DER GÅR

ROAMER herreure
fra **210,-**

ROAMER dameure
fra **160,-**

Vandtæt indtil 100 meter
under vandet — 10 atmosfæ-
rers tryk.

100% fri for kondensvand

ENEFORHANDLING:

John Justesen

Grønnegade, tlf. (077) 20114

Glædelig jul

la Glace

CONDITORI - CAFE

Algade 25 . Nykøbing Mors . Telefon 2 02 87

SIMCA
SERVICE

MASSEY-FERGUSON
SERVICE

AAGE MØLLER

AUTO- OG TRAKTOR SERVICE

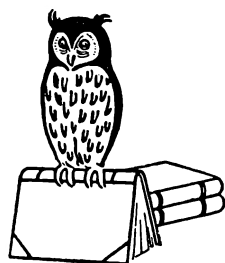
Telefon 2 08 66 . Gasværksvej 8 . Nykøbing Mors

**Alt i glas
til nybygninger**

Stort udvalg
i malerier,
rammer
og relieffer

JØRGEN TOLMER

Glarmester . Telefon 2 03 41 . Nykøbing Mors

**Skrive- og
regnemaskiner**

**SALG OG
BYTTE**

Niels Schmidts Boghandel

Algade 24 . Nykøbing Mors . Telefon 2 01 78

Matt. 25. de ti brudejomfruer. På en lille høj mellem de store træer er fremstillet et parti af Abraham og Isak på vej op af Moria bjerg, hvor Abraham måtte ofre Isak, sin søn, det kæreste han ejede. Disse figurer er fremstillet i cement, måske nok noget naive, det har ikke med kunst at gøre, hvilket jeg heller aldrig har udgivet det for, men jeg vil dermed prøve at levendegøre disse bibelske beretninger.

Dette var i korte træk lidt om havens tilblivelse. Tanken og formålet bag arbejdet med haven er, som jeg flere gange har sagt til vore mange besø-

gende, om vi på denne måske nok ejendommelige måde, kunne være med til at vise mennesker hen til ham, på hvem vi tror og bygger hele vor tilværelse. Vi ville gerne, om også andre måtte få del i den glæde og fred, som er beredt for dem, som tror. Ja, måtte denne have med sine bibelord være med til at vejlede en og anden til i sandhed at søge ham, som vil, at alle skal frelses. Kunne dette lykkes, så var formålet med haven nået og arbejdet ikke forgæves. På et solur i haven står der:

Betænk livets korthed,
dødens vished,
evighedens længde.

Og på urets sokkel:

Lad os da bruge den kostbare tid.

Ja, bruge de få år, vi lever her på jorden, til at være i tjeneste for Herren, hver på sin måde med de nådegaver, som er os betroet.

Gør det lidet, du kan, læg dit hjerte deri!

Gør for Herren det altsammen blot,
og vær vis på, at Jesus ej dømmer som vi,
når der spørges om stort eller småt!

Se, han selv gør jo alt, hvad betyder det så,
om han gav dig din plads blandt de små!

Flere har spurgt mig, om jeg har planer om udvidelse af haven. Med hensyn til udvidelse må jeg sige, nej ikke foreløbig, vi har en gård på ca. 35 td. sæde og den kræver også sin pasning; derimod kunne jeg tænke mig at udfylde haven lidt mere. Blandt andet har jeg planer om at fremstille et par-

(Fortsættes side 67)

*Morsø Jern- &
Staalforretning*

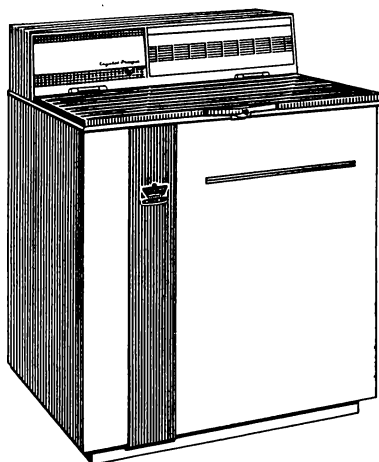

Asger Mathiassen

Algade 18 . Grønnegade 13 . Nykøbing Mors . Telefon *2 1422

ATLAS

CRYSTAL FREEZER

Et godt råd

**Tal hjemmefryser
med os!**

Er Deres køleskab
eller hjemmefryser
for lille og ikke tids-
svarende, så lad os
give Dem et bytte-
tilbud. ♦

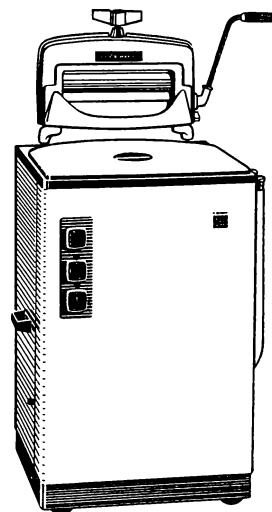
Købmand H. Andersen

Ø. HVIDBJERG . TELEFON 41

**Tal vaskema-
skine med os!**

Ferm med
nyt effektivt skyllesystem
Kontantrabat eller 1 år
rentefri. Brugte maskiner
tages i bytte.

Jul på „Kampholm,,

Af
Morten Korch

Inde i den elegante dagligstue på herregården »Kampholm« stod gamle fru Hoff eller tante Jane, som hun kaldtes, og så ned i parken. Vejret var blikstille med denne tyste tåge, der hænger på træerne som tårer; det så ud, som hvert træ og hver busk stod og græd; men så sendte decembersolen sine blege stråler ned over parken, og træerne stod besat med funkende perler.

»Det er julesolen!« tænkte tante Jane, og dens stråler tændte lys i hendes hjerte.

Det havde været så koldt på »Kampholm« nu i fem år. De to unge, som hun elskede, og som ejede al denne rigdom og herlighed, havde gået så fremmede for hinanden.

Det havde været svære år for tante Jane. Det var den gamle frue, hendes eneste søster, der havde fået partiet i stand; det var, som om hun absolut måtte have datteren i havn før sin død. Straks efter brylluppet gik den gamle frue bort, mens de unge endnu var på rejse. Fuld af ængstelse havde hun været for fremtiden, og tante Jane havde måttet love aldrig at slå hånden af de unge.

Og det løfte havde hun holdt, hvor tungt det end havde været at se på den unge frues raffinerede og overlegne væsen og mandens tunge stædighed. Hvor ofte havde tante Jane dog bedt Gud om hjælp. Længe havde hun håbet på, at et lille barn måtte kunne komme og bringe forsoning – begge to elskede de børn – men siden fru Lissis sygdom var det håb udslukt.

Trods alt var tante Jane dog sikker på, de holdt af hinanden, og i den sidste tid var der så meget, der tydede på, at de begge længtes, men blot ikke kunne komme over den afgrund af kulde, der skilte dem, og nu var det jul. Og tante Jane havde fået en stor idé, der lokkede smilet frem.

Så gik døren op, og Kaj Dyhre trådte ind; han var en høj, lidt leddeløs skikkelse; der var noget tungt over ham, men øjnene var milde og gode.

»Jeg har netop søgt efter dig, tante, jeg må tale lidt med dig!« sagde han.

Tante Jane satte sig og fulgte ham med øjnene, mens han gående foran hende kom frem med, hvad der lå ham på sinde.

Han troede vist, at hans ord var uhyre diplomatiske, men tante Jane læste lige ind i hans hjerte og smilte; hun hørte i hvert eneste ord, hvor han led, og hvor han længtes.

»Nu er det jul, tante! Åh, hvis du vidste, hvor glad jeg ville være, om det kunne blive anderledes!«

Dyhre standsede foran den gamle dame.

»Giv hende noget godt, Dyhre, noget, der kan fortælle hende, at du holder af hende, for det gør du jo, det véd jeg nu ...«

»Ja, kunne jeg bare finde på noget, tante, men Lissi bryder sig vist ikke om mig!«

Dyhre så ængsteligt spørgende på tanten.

»Vi véd jo godt begge to, hvor meget guld, der ligger skjult bag hendes overlegne væsen; det må du finde, Kaj. Du må anstrenge dig, så skal du også få din løn, min dreng!«

Tante Jane rejste sig og lagde hånden på hans skulder.

»Nu vil jeg gå, tante, og grunde, indtil jeg finder noget enestående godt, og så ...«

Mere fik han ikke sagt, men han trykkede tantens hånd, og hun så, han var bevæget.

Lige idet han gik, trådte Lissi ind; hun var ung og køn, men der var noget koldt og forstenet over hendes kloge ansigt.

»Var det ikke Kaj, der gik?« spurgte hun.

»Jo, det var!« svarede tante Jane.

»Jeg synes, han så så underlig ud.« Fru Lissi gik hen til vinduet og så efter sin mand, der gik ned gennem alleen. Da han var forsvundet, vendte hun sig:

»Han havde jo tårer i øjnene, tante!«

»Havde han det?« sagde tanten og smilede.

Om eftermiddagen stod tante Jane og Lissi og pakkede julekurve. Tanten lagde mærke til, at den unge frue hvert øjeblik faldt i tanker; og der var noget, der sagde hende, at det var Dyhre, hun tænkte på.

Senere sad de sammen i tasmørket og talte om julen.

»Nu mangler jeg blot Dyhre!« sagde Lissi.

»Ja, ham må du vel ikke helt glemme!« svarede tanten.

Glæd Dem til gensynet med Norman Wisdom
En af verdens morsomste mænd -
hans 10 sjoveste film kommer i

KINO

*Den begejstrede
presse skrev:*

... vanvidsgrin, gagkomik
og tåbecharme, som gik
lige i folk...

For dem der kan lide
vilde gags og løjer, grov
parodi, lidt satire og god
engelsk tør humor —

... den lille komiker med
det store hjerte overgår
sig selv...

Norman selv er filmens
bedste latteraktiv; med
det sjove gummiansigt,
det undertiden rørende
udtryk i øjnene og latte-
ren, der er så smittende,
at De kommer til at le,
selv om De skulle have
sat Dem for, at De ikke
vil le.

... Norman er morsom,
fiks og fortræffelig til at
falde på halen...

Norman Wisdom er en
meget aparte og spæn-
dende komiker.

Vil De glæde Deres familie, så tag den med
til en **NORMAN WISDOM FILM!!!**

»Jeg må vel have bud efter cigarer, som jeg plejer!« Lissi sukkede.

»Cigarer! Jeg synes, du skulle finde noget bedre denne gang, Lissi! Noget, der viser, at du holder af ham!«

»Tror du da, jeg gør det, tante?« sagde Lissi halvt drillende.

»Det har jeg altid troet!« svarede tanten alvorligt.

»En gang imellem kan jeg virkelig længes lidt efter alt det, du går og drømmer om, tante; men det bliver vel aldrig anderledes!« sagde den unge frue efter en pause og rejste sig.

»Det skal blive anderledes, Lissi! Din mand lider under dette liv. Du må lade bøgerne og alle dine mange interesser hvile nu og huske på, at det er jul!«

Tante Janes stemme var varm og indtrængende.

»Det er ikke så let, tante! Du véd, jeg aldrig gør noget halvt. Jeg begynder ikke, før jeg er sikker på, at jeg kan fortsætte!«

Fru Lissi gik hen til vinduet og så ud.

»Jeg véd nok, hvad Dyhre ville blive mest glad ved af alt i verden!« sagde tante Jane lidt efter.

Fru Lissi spurgte, hvad det var uden at vende sig.

»En sød, lille pige, Lissi!« sagde tanten roligt.

»Nej, hør nu, tante Jane, véd du hvad!« sagde fru Lissi, men tanten fortsatte:

»Kan du huske den aften, vi alle skulle nævne vort højeste ønske? Dyhre blev helt ivrig, da han talte om den lille, lyse pige, der var hans højeste ønske, og du ønskede lige så ivrigt en lille, mørkøjet dreng!«

»Men kan du så huske, hvad Dyhre sagde, tante, at ingen ægtefolk, der ikke holdt helt til bunds af hinanden, som en far og mor skal, havde lov til at tage det ansvar på sig. Kan du huske, hvor alvorligt han sagde det, og jeg holdt med ham? Ja, jeg gik videre endnu.«

»Det husker jeg godt, lille Lissi, og netop derfor skal du give ham en lille adoptivdatter i julegave. Og her har du hende! «

Tante Jane rejste sig og gav Lissi et lille udklip i hånden:

En sød lille pige på 1½ år og af god familie ønskes på grund af moderens død bortadopteret straks,

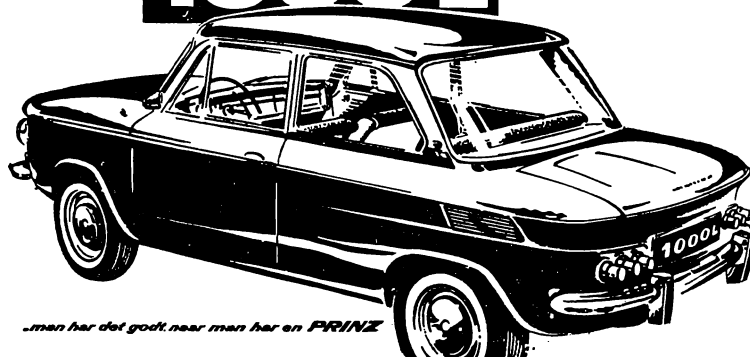
læste Lissi.

Så lod hun hånden synke og så ned i borggården, hvor skumringen bredte sig. Dyhre kom netop hjem og gik over gården, hans hest gik bagefter ham med tøjlen over halsen. Alle hundene, om det så var hendes egen skødehund, trængte sig om ham.

NSU

51 HK motor med 5 hovedlejer og overliggende knastaksel. Skivebremser er standardudstyr. Udstyret er komplet og med i prisen. Kom og få en prøvetur!
NSU Prinz 1000 L koster excl. levering
kr. 17.497.-

den ny
PRINZ
1000 L

...men her det godt, når man har en PRINZ

**Heiberg
Petersen**

Vesterbro 1 . Nykøbing Mors . Telefon (077) 20904

VERNER HANSEN

Telefon 892

TØMRER
OG BYGNINGSSNEDKER
MASKINSNEDKERI

Alt i
gulvbelægning

Gulv- og
vægbeklædning
— statsanerkendt
til badeværelser

Værksted:
Østergade 10
Privat:
Grøndalsvej 19

Holger Clemmensen

Nykøbing Mors

Havnegade 15 . Tlf. 200 45 - 201 66

Fyringsolie

— også i år ønsker
man sig

Gaverne

fra

♂ *Markvorsen*

NYKØBING MORS . TLF. 214 33

ISENKRAM

GAVER

UDSTYR

VÆRK TØJ

Det var forunderligt, som alle dyr sluttede sig til ham. Så mange tanker trængte frem i hendes sind; hun stod og blev varm om hjertet.

Pludselig gjorde hun et energisk kast med hovedet og vendte sig om mod tanten.

»Jeg vil vove det, tante! Er den lille pige der endnu, skal han få hende!«

Der var noget i stemmen, der sagde den gamle dame, at det var alvor. Tante Jane rejste sig og tog fru Lissi i sine arme.

Næste morgen rejste fru Lissi til København, og da hun dagen efter kom tilbage, sendte hun allerede ude fra vognen tante Jane et betydningsfuldt nik, og den gamle dame vidste, at sagen var i orden.

Ingen på slottet uden de to fik nys om sagen, og dagen før juleaften ankom i største hemmelighed en ung kvinde med den lille pige.

De blev installeret i et afsides værelse, der var gjort i stand til at modtage dem. Trods travlheden måtte fru Lissi og tanten hvert øjeblik derop for at se på den lille prinsesse, og for hver gang, den lille lukkede sine store blå øjne op imod dem, vandt hun terræn i deres hjerter; hun var så lys og så mild.

»Hvad tror du dog, Dyhre siger, tante?« spurgte Lissi.

»Åh, han bliver helt elleveld af glæde, Lissi!« sagde tante Jane.

Ved frokosten, der juleaftensdag indtoges i største skynding, sad damerne og lo til hinanden, og fru Lissi var så venlig og imødekommende mod alle; det var næsten, som om den lille pige allerede udøvede sin indflydelse.

Og Dyhre så ud, som om han gemte på en eller anden hemmelig glæde, og pludselig busede han ud i en stille latter, som om han måtte have luft. Så undskyldte han sig med nogle gådefulde bemærkninger og gik ud.

Om eftermiddagen havde tante Jane travlt for alvor; thi tjeneren gik rundt med en hemmelighedsfuld mine, men intet kunne han udrette, fordi han var fuldt optaget af herren, og fru Lissi sad bestandig oppe hos den lille.

Til sidst blev tanten utålmodig og gik derop for at beklage sig, men hun blev ganske tavs, da hun så fru Lissi. Hun sad alene derinde med den lige pige på sit skød, og der var en rolig højhed over hendes træk.

»Hvad bestiller I to her alene?« spurgte hun.

»Vi hører på juleklokkerne, der kimer!« svarede fru Lissi, og så listede tante Jane ud igen.

Endelig var stunden kommet. Juletræet oppe i salen blev tændt. Alle folkene blev hentet, og fru Lissi satte sig til flyglet.

... alt
billigst
i

Nørregades

**Møbel-
og Tæppelager**

v. Holger Jensen
Nørregade 23 . Nykøbing Mors
Telefon 2 03 64

Største udvalg i

**Grammofonplader
og
musikinstrumenter**

A. Halse

**NYKØBING MORS
Telf. (077) 2 01 72**

De sang julesalmerne, og bagefter spillede Lissi igen: variationer over julens melodier, men så vidunderligt smukt, at de alle åndeløst lyttede, og tante Jane undrede sig over det udtryk, der var i Lissis tænksomme ansigt.

Så blev gaverne uddelt; tante Jane blev overvældet med presenter, men ikke en eneste lille ting havde Dyhre til sin kone, og så stod han dog og så ud, som om han havde fundet på det rent ud geniale.

»Vil I undskylde mig et øjeblik, mens jeg henter en lille ting til dig, Lissi!« sagde Dyhre, da folkene var gået, og han forlod stuen.

»Kom, nu tante!« råbte Lissi ivrigt, og så løb de af sted efter overraskelsen for at komme først. Og de nåede tilbage før Dyhre.

Vuggen blev kørt hen bag det store juletræ. Tante Jane måtte indrømme, at Lissi havde ordnet alt med smag. Pyntet med kniplinger sad den lille pige i sin vugge, og det fine omhæng var behængt med grangrene, og på puden sad hendes visitkort: »*Til min egen kære Kaj fra hans hustru,*« stod der skrevet med Lissis faste hånd, og den lille pige slog sine øjne op og så forundret på de mange lys.

»Åh, tante Jane dog!« sagde Lissi og klemte den gamle dame om hånden; hun var så spændt og bevæget, så hun kunne høre sit hjerte slå, men så glad.

Tante Jane sagde slet intet; hun foldede blot sine hænder og så på den lille julepige. Men det gode smil, der fortalte meget mere end ord, var om hendes læber.

Men så hørte de Dyhres skridt ude i korridoren, og som et lyn sad de på hver sin stol på den anden side af juletræet.

Hvor gik det dog langsomt.

»Hvad har dog det store menneske fundet på?« tænkte tante Jane.

Endelig åbnede han forsigtigt døren og trådte over tærskelen. Hvert skridt var varsomt følende ... og med de store hænder holdt han om en bylt med en omhu, som om alle familiens krystalglas var deri. Men hvad i alverden var dog det? Tante Jane stønede af skræk. Det rørte sig – det rørte sig virkelig i bylten!

Med klodsede skridt og bevægelser – men stolt som en kejser – gik Dyhre over gulvet til sin hustru.

»Men hvad er det dog, Dyhre?« råbte tante Jane.

»Det er jo bare en lille dreng!« sagde Dyhre og lagde bylten i sin kones skød og tog tæppet bort – og en lille dreng i fløjlstøj kom til syne; han var mørk med brune øjne.

Lissi var blevet ligbleg, men holdt fast på den lille dreng.

»Vil du tage imod ham som min julegave, Lissi, og så læse dette lille brev?« sagde Dyhre.

Hans stemme var nu helt forandret af bevægelse.

Lissi bøjede sig ned mod drengen, så ingen kunne se hendes ansigt, men hun tog i tavshed mod brevet og begyndte at læse.

Dyhre stod med hjertet i halsen, men da Lissi slet ikke gav agt på ham, men alene var optaget af drengen og sit brev, vendte han sig mod tante Jane.

»Hvor har du dog fået den dejlige, lille dreng, Dyhre?« spurgte tanten.

Hun hørte næppe selv ordene; hendes tanker var som lammede, thi dette var jo umuligt.

»Det er der ingen, der skal vide, tante Jane, men han er af redelig familie, og han havde hverken mor eller far. Gud give nu, jeg vidste, om jeg kan skaffe ham en mor, for det har jeg lovet!« sagde Dyhre.

Tante Jane hørte den angst, der var i stemmen, og så vågnede hendes medfølelse i al sin styrke, og hun glemte alle sine egne bekymringer.

Skal De på sygehus besøg, har vi udvalget i

**frugt,
chokolade
og vine**

Elith Nielsen

Nørregade 27, Nykøbing Mors, telf. 2 02 05

Når på julehandel De ta'r,
besøg da

HUMMELs
Dølse- og Kaffebær

Åben fra 6 morgen til 23 aften
Telefon 2 11 40
S. AA. HUMMEL

**Morsø
Børstefabrik**

Harry Vangsgaard

Nykøbing M., tlf. 2 04 22

SKAL DE BRUGE EN

TAXI

stor eller lille, 5 og 8 pers.
uden fører, 10 - 12 og 16
pers. turistbus eller De skal til

hudspecialist ★

i Viborg, så ring Nykøbing
2 18 64.

Niels Kr. Kristiansen
FREDSØ

»Vær du kun rolig, Dyhre! Den lille dreng har en mor nu – og bedstemoder med – og han skal gøre store ting. Du husker jo nok, hvad både Lissi og du sagde den aften om adoptivbørn?«

»Det er jo netop sagen, tante Jane.«

Dyhre så efter Lissi, der endnu sad fordybet i sit brev, men så tog tante Jane affære.

»Kom så her, min dreng, så skal jeg vise dig din julegave fra Lissi!« sagde hun og så på ham med det smil, der vidnede om, at nu var hun helt sig selv, og så trak hun ham om til den pyntede vugge bag træet, slog forhænget til side og viste ham den lille pige, der nu var faldet i søvn og lå som en lille engel mellem de hvide puder.

»Hun er fra Lissi, Dyhre, en lille julepige til dig; kan du se, hun er lys? Se på krøllerne, er de ikke som silke? Og se på den lille arm – og vent nu, til hun vågner, så skal du se et par øjne, men det er sandt, her er kortet, det skal du også have ...«

Tante Jane lod munden løbe bare for at skjule sin bevægelse, men samtidig så hun på Dyhre, hvorledes musklerne bevægedes, og udtrykket skiftede i hans ansigt.

Han tog mod kortet og læste:

»Til min egen kære Kaj fra din hustru.«

Så vendte han det, og med ganske små bogstaver læste han på bagsiden:

»Du véd jo, hvad den lille pige betyder, Kaj.«

Et øjeblik stod han og knugede kortet i hånden, så knælede han ned ved vuggen og lagde sit skæggede hoved helt ind til den lille pige på puden og spændte sine arme ud om hele vuggen, som om han ville knuge sin julegave i favn og holde den fast imod alverden.

Tante Jane tørrede sine øjne. Den kære dreng, han havde længtes og lidt; men nu, nu havde den lille pige tændt sol i hans hjerte.

Så foldede hun sine hænder og sendte en tak til Ham, der havde hørt hendes bønner.

»Er du dog ikke færdig med det brev, Lissi?« spurgte hun og gik om til den unge frue.

»Det bliver jeg aldrig færdig med, tante Jane, thi det brev og lille Knud hører sammen!«

Lissi havde været ængstelig for, hvorledes hun skulle komme i gang med alt det, hun havde foresat sig, men nu var det blevet så let.

Hun gik om til vuggen, hvor Dyhre lå, bøjede sig ned, tog ham om hovedet og kyssede hans pande.

»Tak for lille Knud, Dyhre, og for brevet!« sagde hun, så tog hun ham i hånden og gav den et fast tryk.

Dyhre sprang op, sluttede hende i sine arme, og han følte så sikkert, at nu kom lykken til »Kampholm«.

Tante Jane havde taget drengen, der klynkede, og stod bag vuggen.

»Men hvad gør vi dog med de to?« spurgte hun.

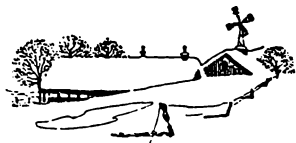
»Jeg skiller mig aldrig fra min dreng, ham har Dyhre givet mig, og ham beholder jeg!« sagde Lissi.

»Ja, og pigen her, min julegave, hende skille jeg mig aldrig ved, så længe jeg er i live og får lov at beholde hende.«

Dyhre tog om den lille, buttede hånd, der lå på puden.

»Ja, ja! Så i Guds navn beholder vi dem begge to; det er heller ikke godt med enebørn! Til lykke med dem!«

»Og en bedstemoder, det har de, så længe mine øjne er åbne!« sagde tante Jane, og det hørtes på stemmen, at det kom fra hjertet.

ANLÆGET I V. JØLBY (fortsat fra side 58)

ti af den fortabte søns hjemkomst, og hvad jeg ellers bliver inspireret til i tiden fremover.

Fra starten af gjorde min kone og jeg os klart, at vi ikke på nogen måde ville have entré. Det skal til alle tider være gratis for søgende mennesker at komme og dvæle her, at gå her igennem og forhåbentlig i sten og grupper hente næring til sind og tro.

Kr. Kristensen.

HANKLIT

Af P. Bancke

I den danske jord finder vi mange spor af mennesker, som har levet her for årtusinder siden. På Mors findes således mange oltidsminder, og mange værdifulde fund er gjort på dette ret lille område.

Set med geologiske øjne bærer Mors også mange vidnesbyrd om vort lands opbygning, selv helt oppe ved jordoverfladen kan aflejringer fra tidligere jordperioder undersøges. Ydre og indre geologiske kræfter har ført dem herop. Geologiske formationer som skrivekridt, blegekridt og moler fortæller om aflejringer og dyreliv, som ligger op imod 200 millioner år tilbage i tiden, længe før mennesket har levet.

Moleret er en interessant og meget sjælden forekomst. Få steder i verden findes der så meget moler, der let kan graves op, som i Thy og på Mors. Mange steder på Mors kan det iagttages i klinter, og den mest storslåede af disse er uden tvivl Hanklit på Nordmors.

Mange rejser langvejs fra, ja, kommer fra udlandet for at besøge denne særprægede formation. Vi

*- det fikse,
det smarte;
vi har det*

Kjeldgaard
SKO

Telefon 20155 . Nykøbing Mors

har måske også besøgt klinten og glædet os over dens storslåede natur, men måske ikke blevet opmærksom på, hvad klinten kan fortælle. Det er netop dette, som vi nu skal prøve at ridse op. Først må vi have lidt geologisk baggrund, inden vi besøger klinten. Molerets historie går omtrent 50 millioner år tilbage i tiden, det vil sige i begyndelsen af tertiærtiden. På denne tid var der, omtrent hvor vi i dag har Thisted bredning, en havbugt. Her blev aflejret ler, og det blev blandet med kiselalger også kaldet diatoméer. Diatoméer er encellede panter, hvis omhylning, deres cellevæg, består af kisel. Cellevæggen eller skallen er meget fint skulpteret, og hver art med sin form og prydet med sine specielle tegninger. Et pragtfuldt skue, som desværre er skjult for det blotte øje, men med et mikroskop kan man nyde dem. Når diatoméen dør, aflejres de uforrådelige dele, altså skallen, på havbunden. Det er disse kiselæsker, som giver leret den porøsitet, som i dag bevirker molerets specielle anvendelse som varmeisolerende og lyddæmpende mursten.

Man kan med rette spørge, hvor hurtigt moleret er afsat, nogle lokaliteter når således en tykkelse på over 50 m. Det véd man intet om, kun dette at i de havområder, hvor der i dag aflejres diatoméer, dannes ca. 1 cm årligt.

Den ideelle JULEGAVE
vatterede

nylon house coats

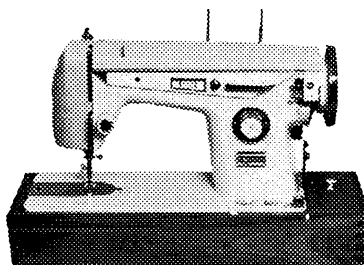
i flere farver, kr. 48,00.

- gå til

S. Hornbak

det betaler sig

PHØNIX - CONSUL - ROYAL symaskiner

Håndmaskine kr. 425,- pr. md. 25,-
Friarms zig-zag 1085,- - - 55,-
i luksusudstyr

Let at betjene, stedsevarende garanti

Symaskinecentralen

Ringsgade, Nykøbing Mors, tlf. 2 05 65

Import: Nordjydsk Symaskineimport A/S, Nykøbing M., tlf. 21811

Rekord Vask

v. SØREN MADSEN

Nordmors: Sdr. Draaby, telefon Sdr. Draaby 20

Sydsmors: Faarup, telefon Nykøbing Mors 21309

Våd vask
Tørret vask
Rulle vask
Færdig vask

**Husk vor
service**

Bing & Grøndal
Komplet service
til 400 personer

♠ TØJET HENTES OG BRINGES OVERALT

Vi må hellere tænke os, at vi tager ud til Hanklit for at se nærmere på tingene. Fra parkeringspladsen følger vi stranden, til vi står neden for klintens høje profil. Et lille stykke oppe ligger meget nedstyrtet materiale, hvori vi nemt kan finde dette lette gråhvide moler.

Hanklit er gennemsat af mange sorte, buede lag. Det er aske, vulkansk støv, som stammer fra vulkanske udbrud et sted uden for Danmark. Samtidig med dannelsen af moler har der været uro i jordskorpen over store dele af verden. Store foldebjerger som f.eks. Alperne var ved at løfte sig, og virksomme vulkaner, hvorfra lava er flydt ud, har dannet Island, Færøerne og Shetlandsøerne. Fra Skagerak mod syd langs den svenske vestkyst til Skåne har vulkaner sendt store askeskyer til vejrs. Disse skyer er drevet ind over vort land, og asken er så bl.a. drysset ned i havbugten, hvor moleret dannes.

Af de mange askelag, som findes i moleret her i limfjordsområdet, kan man skelne 179 lag fra hinanden. I den nederste del af moleret ligger lagene spredte, denne afdeling kaldes nedre serie. Derefter følger øvre serie med 140 tæt liggende og tykke lag. Ved studiet af disse askelag har man nummereret de forskellige lokaliteter, nedre serie har fået negative og øvre serie positive numre.

Vi har ikke alle lag repræsenteret i Hanklit, her er fundet 147 lag, hvoraf de 17 er i nedre serie. På den ledsagende skitse er lagene indtegnet med numrene. Den nederste del af klinten er dækket af nedstyrtet materiale, dette betyder, at vi kun kan se øvre serie.

Lad os prøve at sammenligne skitsen med klintens profil. Askelag nr. 19 ses tydeligt, det er tykt,

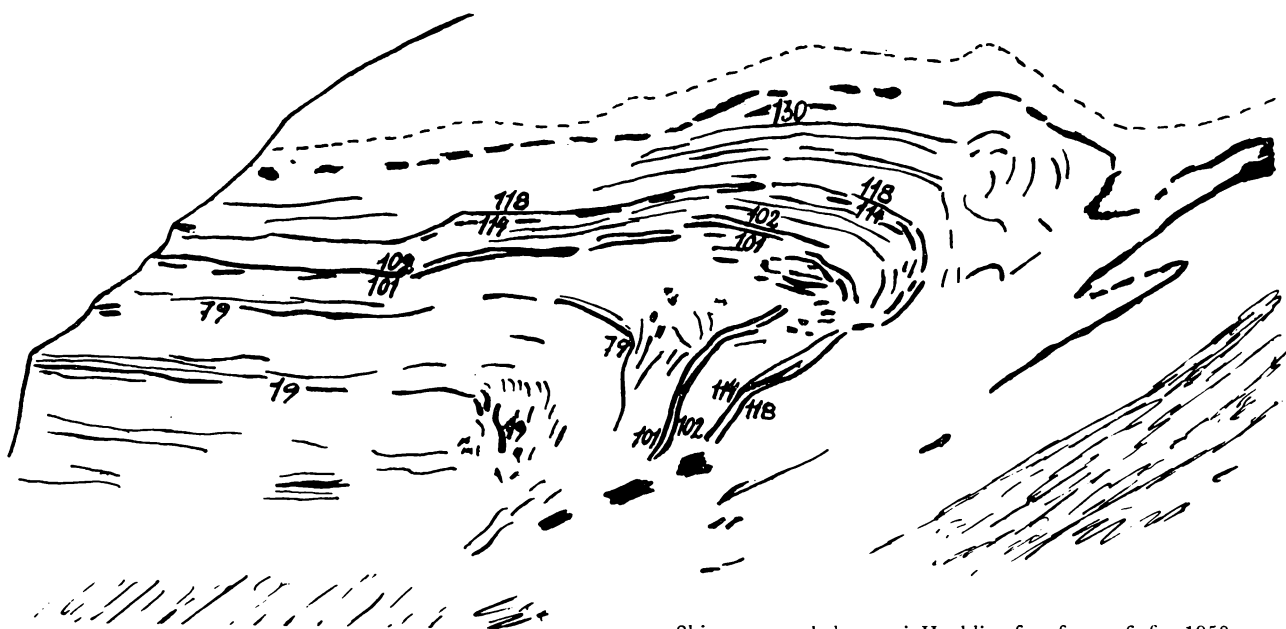
og lige hen over laget ligger et cementstenslag. Cementsten, som optræder i moleret, er hærtnet moler og aske på grund af kalkudfældning. Lag nr. 79–80 er ligeledes tydelige. Ved nr. 101 og 102 er der ingen cementsten sammen med askelagene. Tydelige og tykke lag er ligeledes nr. 114 og nr. 118. Endelig ses et cementstensbånd umiddelbart over nr. 130, læg mærke til de store folder, som dette lag slutter af med mod vest (højre side af skitsen). Cementstensbåndene er nemme at se, fordi de træder frem af moleret.

Lagstillingen i Hanklitprofilen viser tydeligt, at klintens lag er blevet meget stærkt foldet. Vi må erindre os, at moleret er afsat i havet som næsten vandrette lag.

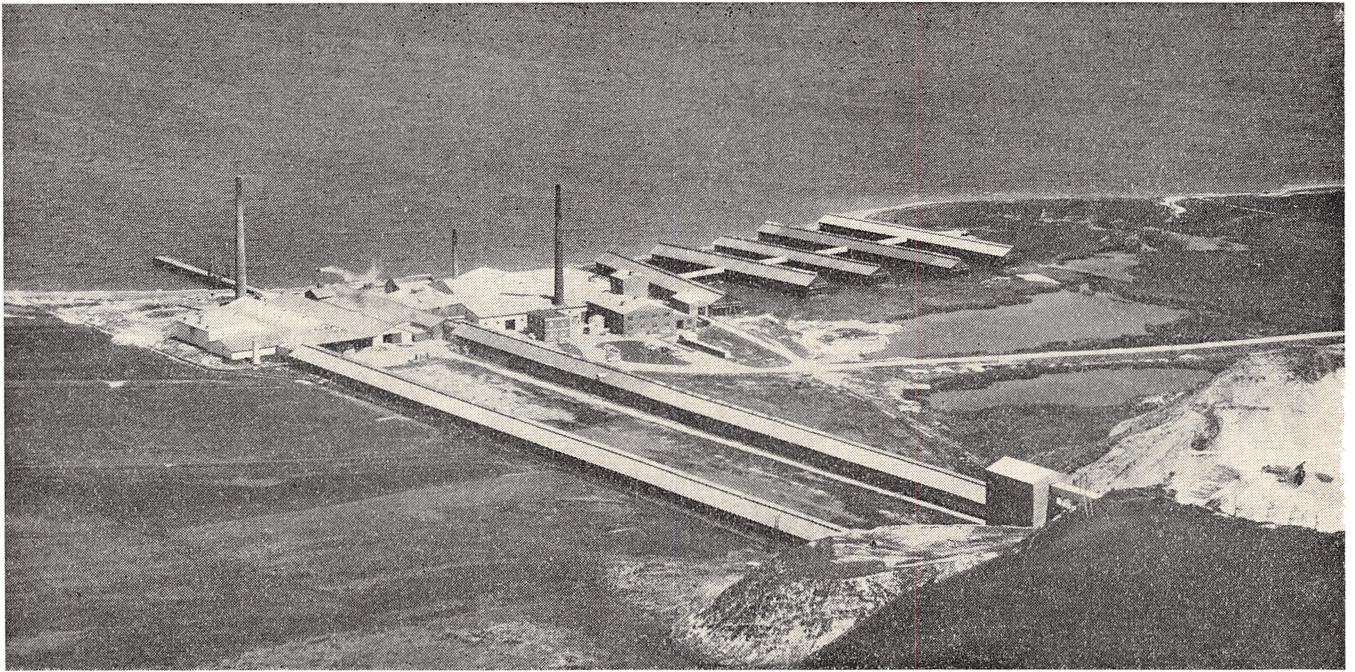
Her er vi ved andet hovedspørgsmål, hvordan er moleret kommet til at ligge så højt og blevet foldet?

Dette skete i istiden for ca. 20.000 år siden. Danmark er blevet dækket 3 gange af store ismasser, der som gletsjere kom fra Norge og Sverige. Sidste gang, disse ismasser trængte frem over vort land,

(fortsættes side 71)

Skitse over askelagene i Hanklit efter fotografi fra 1958. (nummerering efter O. B. Bøggild 1916 D. G. U. II række nr. 33).

Moleret på Mors

Af A. Gram

I hundreder af årtusinder har Moleret ligget strandet på Nordmors, dels ude på de åbne kyster, dels pletvis inde i det nære bagland.

Millioner af år tidligere havde dette Moler været mindre end millimetersmå levende alger svævende i en ikke så fjern havbugt, der forlængst er forsvundet.

Det synes god skik, når der skal tales eller skrives om Moleret på Mors, da at begynde med dets næsten ufattelige alder, men er det ikke lidt urimeligt, thi mange andre af de mineraler i Danmark, der oprindeligt har været levende planter eller dyr, for eks. kalk og brunkul, er mindst lige så gamle, ja, kridt meget ældre, og i disse aflejringer har istidernes bræer ikke rodet nær så meget som i Moleret og de endnu yngre aflejringer.

Der kan være mere grund til undren, når det konstateres, i hvor relativ kort et åremål Moleret har været og endnu vil kunne nyttiggøres til gavn for Mors.

Det er først lidt ind i vort århundrede, at egentlig gravning af Moler påbegyndes på Mors for derefter at blive sendt søværts til industriel udnyttelse andet sted her i landet eller i udlandet.

Der gik endnu en halv snes år med en verdenskrig og deraf følgende økonomisk uro, inden den første fremstilling af molersten på Skarehage Molerværk kom rigtigt i gang. Nogle år senere gik det

molerbrud ved Ejerslev, hvorfra de første laster molersten var afsendte, over på engelske hænder. Det molerværk ved København, der havde lavet de første molersten, blev overflyttet til Ejerslev, hvor det i nogle år var under engelsk ledelse, men i lige-lig engelsk og dansk eje. Senere blev det rent dansk ejet og forpagtet af Skarrehage Molerværk, men molerbruddet blev på engelske hænder.

Indenfor tysk sværindustri var der vakt så megen interesse for molersten, at der blev åbnet et mindre molerbrud ved Gullerup, og da det var tømt, et langt større længere mod øst, hvorfra moler blev sendt til fremstilling på værker i bl.a. Ruhrområdet.

Langt senere erhvervede et nyoprettet selskab molararealer ved Klitgård, hvor der blev bygget et nyt molerværk.

De ældre teglværker i Sundby, Mors og Thy, skaffede sig graveret ved et molerleje ved Sundby, og begge værker gik først delvis senere helt over til fremstilling af molersten.

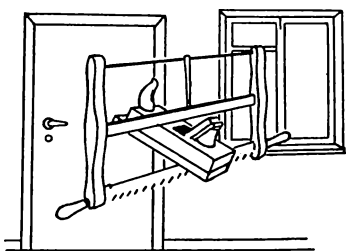
Således er meget kort berettet antallet af grave- og produktionssteder steget i det første halve århundrede, men samtidig er også den opgravede mængde blevet meget større end forudset for blot en snes år siden, og navnlig er produktionen af molersten i forskellige kvaliteter og formater og til brug både ved dansk, hollandsk og engelsk husbygning, men særlig til mange typer industrielle smelte-

Niels Hansen

.CENTRUM.

Fjernsyn, radio,
symaskiner, el-artikler
Philips byggesæt
kr. 148,00

Ljørslev pr. Nykøbing Mors . Telefon Ørding 25

**Inventar
og gulv-
belægning**

**RIIS ALLE
TØMRER OG MASKINSNEDKERI**

v. Johs. Holbæk Dalgaard
Nykøbing Mors . Tlf. 2 10 32

**Vesterbros
Auto- og Maskin-
forretning**

Sv. Aa Olesen, Nykøbing Mors, telefon 21200

Smørrebrød

Varm mad

God kaffe

Landmandshjemmet

HARALD SØRENSEN

Nygade . telefon 2 01 31

og glødeovne indenfor hele verdens sværindustri blevet kendt og anerkendt.

Der tæres på de på Mors tilgængelige forråd af moler, der er egnet til fremstilling af molersten i de nu kendte gode kvaliteter.

Skarrehage Molerværk har allerede i en halv snes år måttet hente en væsentlig del af det daglige råvareforbrug i lastbillæs fra senere erhvervede molerlejer, fordi det oprindelige leje er ved at være tømt efter 50 års gravning.

Der findes endnu egnet moler forskellige steder på Nordmors. Det ligger ofte dybt og ubekvem for tidligere tiders håndgravning, men med vor tids maskingravning kan mange sådanne vanskeligheder overvindes.

Alligevel må man regne med, at der ved udgangen af dette århundrede ikke vil være andet moler tilbage på Mors end det meget urene, som vi kender fra de maleriske molerkliner ved Hanklit og andre steder.

Det ser ud til, at der på Fur endnu er store mængder til produktion velegnet moler. Der har været gravet og afskibet næsten lige så længe som fra Mors, men der har, indtil Skarrehage Molerværk fornylig byggede sin sidste udvidelse ikke været nogen produktion af molersten på Fur.

Det er vel ikke utænkeligt, at der engang i fremtiden kan blive sejlet Moler fra Fur til Mors til forsyning af de molerværker, der til den tid endnu måtte være produktionsteknisk konkurrencedygtige.

Geologisk set er 100 år kun et kort spand af tid, men for forrige, denne og vel også det meste af næste generation har disse 100 års arbejde i og med moleret været en god tid for en før fattig egn.

A. Gram.

HANKLIT (fortsat fra side 69)

skubbende de moleret op og dannede af dette store bakkedrag på Nordmors. I flere af disse bakker graves i dag moler. Da Hanklit-bakken blev dannet, krøllede lagene op, og resultatet blev dette stor-slåede foldeparti af en liggende fold. I moleret findes af og til forsteneringer eller aftryk af dyr og planter. Man kan nemt skille moleret i flager og nu og da være heldig at finde aftryk af fisk og insekter, dyr som altså har levet for 50 millioner år siden. I cementstenen findes de bedst bevarede diatomé-skaller og aftryk. Endvidere findes ofte forstenet (forkislet) træ.

Det er forsteneringerne og aftrykkene, som viser, at moleret er aflejret i en havbugt med roligt vand.

Takket være »Foreningen til Hanklits fredning«, som stiftedes i 1934, er Hanklit blevet fredet, og der er dermed skabt mulighed for at bevare Morsingboernes nationalpark.

P. Bancke.

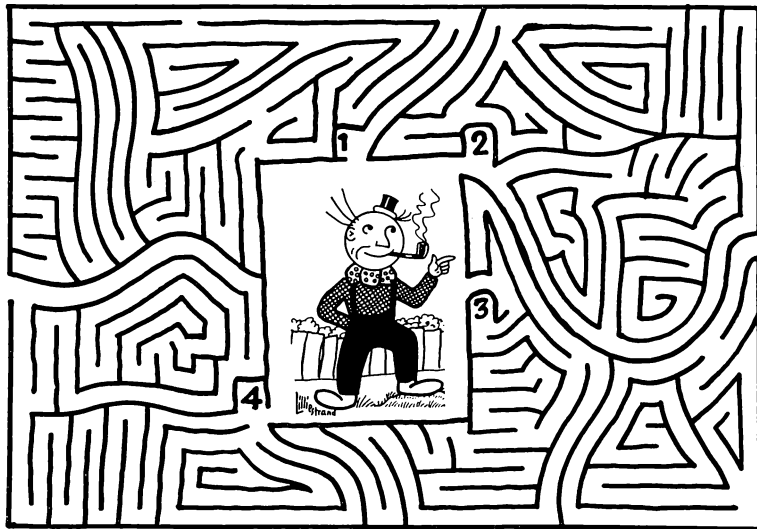

For de yngste

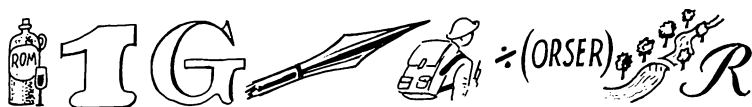
Sæt ord sammen

VASKE	ROD
GULV	film
Farve	TRÆ
Pande	FARVE
STOLE	Mode
BOG	plade
HÅR	RØVER
frem	BÆNK
BØGE	løs
Dan	pine
Stum	KLUD
NÆSE	FRAKKE
VINTER	kage
Tand	TID
Dreje	KILDE
Dame	Skive
OVER	MARK
JULE	ben
kvæg	tjener
ROS	STAV

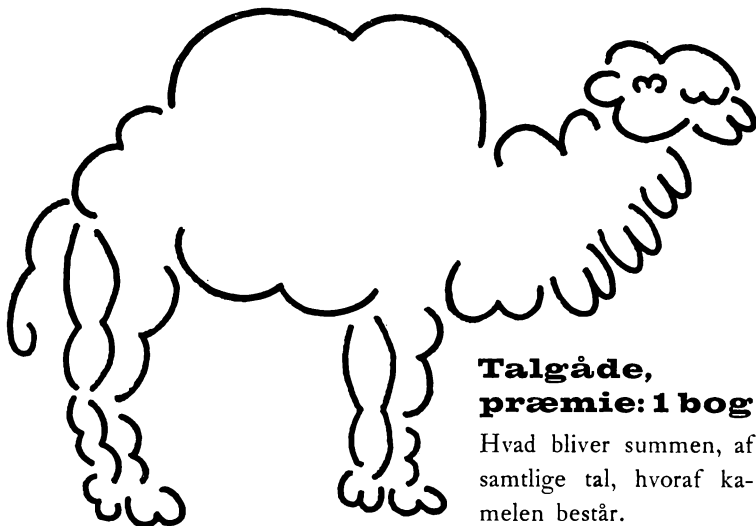
Dan 20 ord ved at tage ordene på venstre side af stregen som første del og ordene på højre side som anden del af de nye ord.

Labyrint, præmie: 1 bog (ad hvilken port kommer han ud).

Rebus, præmie: 1 bog

Talgåde, præmie: 1 bog

Hvad bliver summen, af samtlige tal, hvoraf karmelen består.

Løsningerne sendes til „JUL PÅ MORS“, Nykøbing Mors, senest den 9. januar 1965.

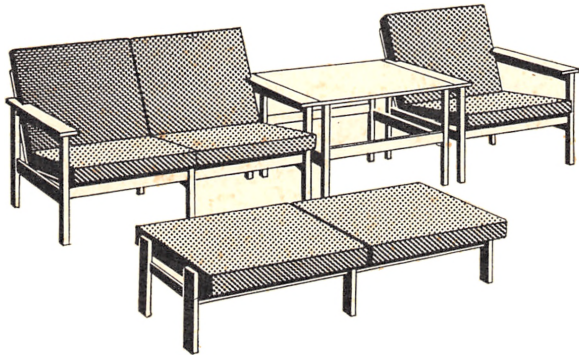
Send
Jul på Mors

til slægt og
venner

Kan købes i kioskerne og hos boghandlerne.

Vi spiller på hele kombinationskalaen!

*Tegnet af
arkitekt Aage Christiansen*

Må vi præsentere Dem for en elegant stue, der passer til ethvert hjem.

Model SKALA har næsten ubegrænsede kombinationsmuligheder og er velegnet til såvel hybelværelser som exclusive stuer.

Se kombinationsmulighederne hos Deres møbelhandler.

♣ **Forlang ERAN-modeller hos Deres møbelhandler**

CIRKEL

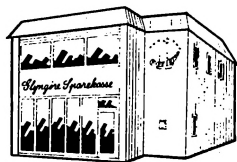
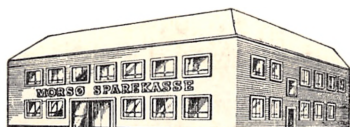
-den danske na

BRUG

VED DE

at

stadig modtager indskud på:

Kapitalbinding
Børneopsparing
Skattelettelse
Index opsparing
Kapitalpension
Selvensionering

- ovennævnte konti giver

Skattelettelse

og høj rente

De er altid velkommen i

MORSØ SPAREKASSE

Nykøbing Mors ♠